

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Instructio spiritualis eorum, qui vitam profitentur eremiticam

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

VENERABILIS PATRIS

THOMÆ à JESU
CARMELITÆ DISCALCEATI,

INSTRUCTIO SPIRITALIS

Eorum, qui vitam profitentur Eremiticam.

PROLOGUS

Agnus & insestimabile Beneficium est, quod divina misericordia Iesu præstat, quos in nostra S. Religione ad sacrum Eremitice vitæ genua vocare dignatur; indicium enim & signum est manifestum, quod eos in suo servitio velit promovere, & magnis gratiis a favoribus cumulare. Istud namque præcipue intendit DEVS, & ob istum finem suos, à mundo abstractos, in solitudinem abscondit, ut non solum non ament mundum, sed ne oculis videant quidem, cum tamen virulentus sit mundus, ut in intuentes oculum modo quasi Basiliscus venena diffundat.

Cur Deus non nullus ad vitam vocet Eremiticam in fac-

nostræ Religione?

Multa servis Dei adfert mandus dama & impen-

dimenta

Propterea inquietabat Sapiens Cap. 4. Fascinatio nugacitatis obscurat bona, & inconstans concupiscentia transvertit sensum sine malitia. Quodquid enim in mundo est, & in mundo per agitur mendacium est, fascinatio est, incantatio est, quibus & ipsi iustorum, & servorum DEI sensus decipiuntur, fascinantur, incantantur. Mundus ad instar sirenum, canto suo suaviter mortifero, intuentum, & audientium animas peccato insicit, ac torpore resolvit. Denique tot, tam varias generat mundus occasiones, ut si justos ob specialem, & continuam divinæ bonitatis providentiam & protectionem, ad peccatum deducere non possint, ad minimum ramen gravia impedimenta praæstent, que ordinariè implicitam & terrenis rebus involutam animam detinent, & ab illa spiritu libertate & puritate, qua ad purum DEI amorem & contemplationem, amicabilemque cum illo conversationem præquiruntur, quasi pondere quodam gravatam, & pulvriem ambidujus sordidatam, impediunt ac retardant. Et idcirco volens DEVS electam sibi amam favore prosequi, & verbo vita ac veritatis docere, per Osæam inquit Cap. 1. Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.

*Posset DEVS in medio civitatum mundanarum animam alloqui, & ipsam ad percipiendam divinæ veritatis verba disponere. Verum extra ordinaria illa esset absoluta potestia via, sed secundum ordinariam providentia sua dispositionem, animam quæcum familiarius conversari, & intimis cordis penetrabilibus colloqui decrevit, prius de Egypto transfert, & in solitudine recondit, ubi omnibus occupationibus, & solitudinibus vacua, in magno silentio non potest non audire verbata divina, que DEVS loquitur ad corda iu-
storum, quæ non nisi in solitudine, & silentio percipi possunt.*

In istius his divina doctrina, & cœlestis magisterii colloquii infundit DEVS, breviissimo temporis spatio, arcana plurima, animamque sanctis virtutibus instructam, erroribus & deceptionibus mundanarum vanitatum, & terrenorum affectuum expurgat, rerumque cœlestium, ac divinarum virtutum notitia illustratam elevat, quod Dominus per Ieremiam Prophetam Thren. 3, indicavit dicens: Sedebit solitarius, & tacabit, quia levabit super se. Quasi diceret, ego eum in quiete, & solitudinibz silentio sedere & requiescere faciam, sedebit solitarius & tacabit, quam divina bonitatis gratiam alia subsequitur: levabit super se, quia divina contemplationis pennis super se elevabitur, ut omne humanum transcendent, non solum Angelicis, & seraphicis spiritibus similius, sed etiam planè divinus efficiatur.

*Referuntur ex-
mnia, quæ
in solitudine servis suis elargiri solet percensere vellemus; pauca tamen breviter quæ ex sacra scriptura colligi possunt dicenda sunt. David Psal. 54. Ecce, inquit, elonga-*

gavi

gavi fugiens , & mansi in solitudine , & exspectabam eum , qui salvum me fecit à pugillanimitate spiritus , & tempestate . Videbat se David undique inimicis circumscriptum , plenum laboribus , & tribulationibus . & quod maximum erat tantum angustatum spiritus pusillanimitate , ut antiquae generositatis oblitus animum omnino despondere ; quid faceret tantum oppressus angustius , obfusus calamitatibus ? non aliud invenit malis suis remedium , quam fugere , elongare se , manere in solitudine , ubi sperabat sibi ad futuram divina misericordia gratiam , ubi cum certa fiducia expectabat eum , qui salvum eum ficeret à pusillanimitate spiritus , & tribulationum ac laborum tempestate .

Adjungamus his qualiter ad exemplum , cui conformari nos oportet . Christus D . Redemptor noster à Spiritu S . duxit sit in desertum , ut ibidem post orationem , ac jejunium egregiam admodum de viō diabolo victoriā reportaret . In solitudine preterea montis Thabor Christus Dominus transfiguratus est , & aspicientes neminem viserunt nisi solum IESVM , alias etiam ad orandum avulsum est ab eis .

In solitudine facta est manus Domini & spiritus ELIAE super Iohannem filium Zachariae in deserto ; in solitudine meruit precursoris IESV Christi nomen & gratiam . Vox clamantis in deserto . In solitudine zelo Domini successus S . P . N . ELIAS cum Prophetarum filii degebat , & etiamnum dedit cum Enoch , qui in solitudinem paradisi (ut inquit Scriptura Sacra) translatus est . Abraham solus erat sub lice Mambre , quando tres vidit , & unum adoravit . Agar in solitudine Angelum vidit ; Jacob in solitudine mysticam illam scalam , Angelosque ascendentēs , & descendētēs contemplatus . in solitudine itidem cum Angelo luctatus est . Moyses in solitudine vidit mysterium Rubi incombusti , in solitudine montis Synai , in medio caliginis legem accepit . Denique in solitudine filii Israhel manna pasti sunt , columna ignis per noctem illuminati sunt , & in nube ab astu solis protecti sunt , innumeraque beneficia , & miracula à DEO acceperunt . Multa alta , aut , ut melius dicamus , eadem DEVIS in operatur , qui per sacram Eremitica vitę solitudinem ad superna promissionis patriam proficiuntur : ipsis enim DEVIS divinarum consolationum , & mirifica dulcedisni manna in penetrati cordis dulcissime impluit , & intimas anime medullas suavissimo rerum caelestium gustu irrorat . In isto Anachoretica solitudinē altissimo monte , in medio caligenosa contemplationis , quasi alteri Moyse , anima solitarie , legis tabulas , sanctam mandatorum suorum doctrinam , perfectamque voluntatis sua adimplitionem , digito virtutis sua exarat , non in lapideis , sed in carnalibus tabulis cordis . Hic duxit itineris columna ignis ardens , & lucens , non solum flammam , ardorque Charitatis , qua ut columna ignis continuo ascendit sursus , usque dum in corde divini amoris , tanquam in proprio centro requiescat , sed insuper Sancta Obedientia , qua quasi columna ignis , in illuminationem noctis dispellit errorum tenebras , docetque , ubi tuos securosque singulos figant passus , & qua , ne à via veritatis aberrent , progrederent clare premonstrat . Nubes , singularis illa est DEI cœli proteccio , qua potenti manu sua defendit , & sub umbra alarum suarum , ab astu concupiscentiarum protegit , & infernales , quos demones exsuscitant ardores , gratia sua nube temperat & extinguit . His alta mirabiliora potentia & misericordia sua opera adiungit DEVIS , qua nemo novit , nisi qui accipit , nemo intelligit nisi qui ea re ipsa gustat & experitur , qua gustabunt profecto , qui fideliter tam sancta & sublimi vocationi respondent , ac sacris vite solitariis exercitiis gnavoriter ac strenue insistunt . qua divina opitulante gratia hoc Tractatu breviter declarabimus .

* * *

divina misericordia
Eremitica vita &
se manifestum quid
genitrix a favoritu
VS , & ob ipsa
abscindit , ut non
quidem , tunc
modo quod Sanctorum
urabona , & id
quidem in m
est , quibus op
antur . Munda
udentium anima
nundū occidit
protectionem , il
ta praesent , qu
ab illa spiritu b
, amicabilem
electam fui en
inquit Cap . 2 .

t DEVIS , bi
instructam , o
uum expurgat
quod Domina
arius , & ta
lititudinē filie
rīma bonitatis
pennū super se
seraphicū fi

, qua DEVIS
breviter que
inquit , elon
gi

CAPVT I.

*Quis sit vita Eremitice
finis?*

Triplex
assigna-
tur finis
vita soli-
tarie.

Quivitam solitariam sectari desiderat,
tres diversos quibus moveatur potest
invenire fines.

Primus est. Fugere peccatorum occasiones,
evitare magna consequenda pefectioni impedi-
menta, que in communii hominum converta-
tione reperiuntur, & sic docet S. Thomas 2. 21q.
24. art. 1. DEUM solere prius novos, & in vir-
tutibus inexcusat occasionibus contrariis ab-
strahere: & communis Sanctorum opinio est,
quod incipientium, & in virtutibus adhuc tene-
torum paterna DEI providentia cohibere sole-
at passiones, alligatae inimicos, amputare pec-
candi occasions, & tantaque auferre impedimen-
ta, quae debiles, inexpertosque milites, aut
perterrefacere, aut ab incepto nihile impedire
possem.

Secundus, agere penitentiam, & anteacte vi-
ta peccata deflere. Haec sibi propriè quadra, vi-
ta Eremitica, qua ordinariè, diuturnis orationibus,
jejunis, vigiliis, aliisque vita austerioribus,
corporis castigationi, & afflictioni accommo-
dis, & ad sarcificandum pro peccatis idoneis,
quasi quibusdam necessariis, fidelibusque comiti-
bus itipata esse debet.

Tertius finis est, DEUM contemplari, ei
uniti, cum illo arctissimo amoris vinculo aglu-
tinari, qui præcipuus est, & ad quem si bene
considereremus duo priores quos jam diximus
ordinantur.

Finis hic fuit antiquorum Eremi Patrum prin-
cipale intentum, quo hominum contorta, &
converstationem fugientes, familiarius in folitu-
dine DEO vacare posse.

Finis hic sublimissimus est, ad cujas excellen-
tiam & nobilitatem melius comprehendendam,
paucus hic subnoscemus.

Creat DEUS hominem ad imaginem, & si-
militudinem suam, animam Originali Iustitiae
pulchritudinem adornavit, omnique potentias,
magna & ordinatissima rectitudine, sic inter se
dispositi, ut corpus animæ, sensus corporei,
hominisque pars inferior rationi, ac denique
ratio DEO consonans harmonia, & paci-
fico regime, aliquę contradictione, aut
rebellione subjeceretur: quo in statu clarissime
in homine resplendebat speciosissima divina ma-
jestatis imago & similitudo. Nam sicut DEUS
Pater seipsum claram intuens, & perfectissime cog-
noscens concepit, & generat verbum sibi in
anitate natura profusum, id est Filium: nec
non Pater & Filius se invicem infinita amoris
mutuo complacentia cognoscentes, & amantes,
spirant spiritum Sanctum, qui increatus amor
est, quo Pater amat suum filium, & filius æter-
nus suum amat Patrem: ex qua persona illæ
sanctissimæ infinita suavitate, & delectabilissimæ
complacentiæ, in se gaudent: ac delectantur: sic
in felicissimo illo Iustitiae Originalis statu, in
quo hominem perfecta SS. Trinitatis imago no-
biliter admodum illufabat, intellectus noster altissimè
cognoscebat, & contemplabatur DEUM, unde perfecta noititia, & sublimissimus, quantum
quidem in isto statu possibile erat, de DEO
conceptus efformabatur, unde voluntas ardenter
in Deum amore inflammata replebatur tor-

rente voluptatis & jucunditatis, & divine chari-
tatis vi Deo incimè unita transformabatur. Ve-
rum invidia diaboli, SS. Trinitatis imago pec-
cati contaminatione deformata, & ut ita dicam,
oblitera remansit; quamprimum enim pec-
cato consensit homo, omnes interioris istius ho-
rologii totæ, quas ante ea vita spiritus mirabilis di-
spositione regebat, mox confusæ, retrogradò
adversoque ordine discurrere, & volvi ceperunt,
& corpus aduersus animam, sensus, & sensuum
appetitus aduersus rationem, & hæc omnia si-
mul cum ipsa ratione, contra DEUM universaliter
deordinatione, & sacrilega seditione rebellare.

Finis itaque vita Eremitica præcipuus est, de-
formata istam DEI imaginem in pristinam di-
vinæ creationis speciem reformare, que quia tri-
bus potentissimis SS. Trinitate impressa fuo intel-
ligatur, voluntati, memoria, illas quoque refor-
mati, & adornari necesse est; in intellectu que-
dem contemplatione, & clara rerum divinarum
notitia, voluntatem ardentem amorem, memoriam
firmitatem in DEUM stabilitatem, quo ornatum interio-
rem domum suam cum jam instruxerit Eremita,
in nobis admodumque perfectam DEI simi-
litudinem & imaginem, vitæque cum vitalissima
DEI vita conformitatem se letat transforma-
tum.

Hæc igitur vera est nostra felicitas, summa
perfectio, ac ultimus finis divina nobis conces-
tae imaginis, reformatio plena atque perfecta.
Porro quemadmodum in tribus animæ viribus,
memoria videlicet, intellectu & voluntate, SS.
Trinitatis in nobis constitutæ imago, sic in trifor-
mi æquè mentis decoro, contemplatione felicis,
dilectione, & stabilitate, hæc ipsa divina imagi-
næ reformatio sita est; etenim hunc reformatio-
nis hujus fortissimus decorum, divina scilicet affini-
tatem vita adeptus est. Hæc est igitur Dei-
formis, & sicut Dionysius ait, *Dedicatio nostra*,
*ut sit mens divinorum facultationis sincera intenta, vo-
luntas corundem ardore ignita, atque in his memoria*
stabilita & firma.

Eremiticam professionem sublimiore, mul-
toque perfectiore in vita canonistica esse docet. Thom.
22. q. 18. art. 2. magis enim ardua, perdi-
multoque difficultior est, altiora indem & com-
pendiosiora, consequenda perfectionis media feco-
continens, omnia alia instituta longo posse retine
quit intervallo, tamen igitur tanta sublimitas du-
proportionatum habere debet perfectissimum: Thom.
at vero perfectio nihil aliud est, quam plena ani-
mæ, vitæque nostra cum divina mente, & vita
similitudo, que in purissima, perfectissimaque
DEI contemplatione, & ferventissimo amore
constituit.

His quoque ratio evidens suffragatur: Certum Cajus
enim est, & indubitatum omnium consiliorum do-
cumentorum, & ecclesiasticorum, & ecclesiastico-
evangelicorum, totiusque Christianæ vite finem cursum
esse, perfectam adimpletionem charitatis, & a-
moris DEI, unum nimirum quantum in hac vita
permittitur continuo ex toto corde, & exten-
sis viribus, totaque virtute actu amemus, tota-
que dilectione feremus in DEUM, quod certè
nullatenus fieri poterit: vissi continua, paraque,
& stabili contemplatione perfectè admodum
DEUM, ejusque bonitatem, ceteraque im-
menias, & infinitas perfectiones cognoscamus.
Ex contemplationis enim puritate & sublimitate,
aliorum, puriorque DEI cognitione, & exaltatione,
puriorque DEI cognitione, que ex dono
sapientiae nascitur, intensior quoque perfe-

atior

Etiorque ardor amoris necessaria connexione dimanat.

Laudes De fine hoc altissimo vita solitaria: agens in hac verba scriptus Dionysius Carthusianus: Hic vita soli ergo est finis vita solitaria, in seculo isto DEO M. benedictum tam purè ac stabilitate contemplari, tamque serventer, & indefiniter diligere: & hoc solitaria profatio proprium habet, DEO tam perfecte atque assidue adhucere, offici, frui, amplecti; siveque ritum angelicum, & celestem inchoare in terra, tam copiose, & experimentaliter futuram beatitudinem in isto exilio prebhere, tam dulciter pragastare, quam dulcis est DEVS. supergloriosissima Trinitati tam graciōsē assimilari, tam perfidē configurari, innoſiū ūnum fieri, & esse cum ipsa. Hęc omnia multoque plura paucis verbis complexus est S. Bernardus, ad Fratres de monasterio Dei, qui Carthusianae professionis Eremitae erant. Altissima est, inquit, professio vestra, celos penetrare, par Angelis est, angelica simili puritatis, non enim solum promisisti omnem sanitatem, sed & omnis sanctitatem perfectionem, & omnis consummationis finem.

Sublimissimus hic finis, nimium fortasse arduus & difficilis videbitur? at nihil tam difficile est, quod non vincat, & obviate cum divina gratia labor noster; praestitum vero cum non statim, sed suis gradibus mediisque paulatim ad tantam sublimitatem ascendere valeamus, quod in sequentibus declaratur sumus.

CAPUT II.

Qua sint apiora & precipua altissimo vita solitaria fini consequendo media?

Plurima ad vitę solitarię perfectionem comparandam media SS. Patres constituerunt, ut de Cassiano, S. Joanne Climaco, S. Pachomio in sua regulā, S. Brunone Carthusianorum Fundatore constat.

Verum in hoc Tractatu breviter quædam selectiora, & principaliora trademus, quæ ad perfectam huiusc vita observantiam conductant, & perducant.

Primum & præcipuum: omnia quæ animam à perfecta cum DEO unione retardare possunt impedimenta, protinus penitusque relectare. Ut autem melius hoc intelligatur, sciendum est animæ ad perfectionem tendent, non solum contrititia adversari, quæ sunt peccata mortalia, & venialia, sed insuper alia impedimenta, quæ lepius majori danno eam afficiunt, detinent, involvent, perturbant, quæ ipsa peccata venialia; hęc enim facile per paenitentiam, & contritionem dimissa abolentur; illa vero, nec contritione franguntur, neque elidunt lachrymis, nec eructantur suspiris, sed solummodo corundam efficaciter derelictione, aut abjectione. Divitiae unum illorum sunt, curaque & sollicitudine sibi annexa, & quod maximum est affectu, cordique ad illas agglutinatio, vita spiritualis fervorem impedit ac perturbant, tanquam spinae, quibus eas Christus Dominus comparavit animam possidentis, pangunt, ac dilacerant.

Qui cum uxore est, ut inquit S. Paulus, sollicitus est, quæ sunt mundi, quomodo placet uxori, & divisus est: necesse est enim affectum cordis

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

divitum, & in plura partitum babere debet, cum non minimam partem, uxoris filiorumque amor & sollicitudo jure sibi vendicent.

Multa his similia impedita animam intricant, ut judicii proprii obstinatio, proptie voluntatis inordinati affectus, qui animam si non ad peccata, saltem ad res terrenas, aliasque perfectionis impeditivas trahunt & inclinant, quibus quasi catenis, & compedibus constringunt, & captivatus, imo & expissime à rebus quibusdam minimis impedita languescit; non enim ipsæ res, sed intentus, & præpostitus animi ad illas amor & affectus, exitiale hanc vitę spirituam febris ingenerant.

Quae res minor esse potest, quam pisculus quidam quem vocant Remoram, qui magnas, velis extensis, ventisque vehementibus impulsus naves subiit, fortissimeque remoratur? O quot animæ sunt, quæ validis impulsis delideriorum, & divinam inspirationum venis, felicissime impudicat animam, si (quod res deploranda est) non ita exilium minimumque rerum affectus retardarentur! Delicato, tenuique filo, si unicam Aquile alam constricteret, pernicem illum reginæ avium volatum statim amittit: sic & anima re minima à dæmonie irretita, remigio alarum, auxiliorumque divinorum uti impotens, à terre sordibus ad puræ contemplationis æcem elevate se nequit.

Impedimentis istis penitus auferendis tota subservit vita monastica, ut non absque ratione dicere possumus, religiosam, & communem reliquorum Christianorum vitam nequaquam differre fine; utraque enim ad charitatem. Deinde amorem ordinatur: nam secundum Paulum finis tegi dicitur est, sed differentia ex hoc capite promanat, quod religiosa professio tribus votis, Evangelicorum confitorum divina auctoritate fundatis, ad tollendam Christiani finis impedimenta ordinetur, ex quo medium fiat ad divini amoris unionem maximè proportionatum. Quid enim aliud est paternitas votum, quam plena & totalis abrenuntiatio, & alienatio divitiarum, ne animum à sublimitate contemplationis pondere suo aggravatum terarent, & ardorem divine caritatis exinguant. Quid aliud castitatis promissione vovemus, nisi deliciarum & voluptatum carnalium, etiam licitarum, quales in matrimonio sunt, omnimoda abdicationem & fugam. Denique voti obedientie profectio, nonne perfectam abnegationem exigit judicii, voluntatisque propria, quæ omnium fons est, & semenarium? Hęc impedimenta sunt, quibus prostreruntur, & agglutinatur terra anima nostra, & compedibus aggravatur, ne ascenderet valcat ad coelestia, divinaque, quæ non nisi puris, liberisque mentibus, & ab omni terra contagione secessis contemplanda aperiuntur; ex quibus consequitur professioni religiosi non ita contradicere, peccata five mortalia, five venialia (hęc enim vita Christianæ directè opposita sunt) quam modo dicta impedimenta perfectæ cognitionis, amorisque divini, id est, religioso, in quantum religiosus est, formaliter loquendo non ita contraria esse peccata, quam dicta impedimenta. Verum eidem, ut Christiana vita professori, utraque omnino repugnat. Verus igitur & legitimus religiosus, qui ad sublimiorē super alios Christianos perfectionis viam

F 3 à DEO

à DEO vocatus, & electus est, non solum exactissimè peccata abominari debet, sed etiam præcipue vitare sancta perfectionis impedimenta.

At vero cum eremita & solitaria vita (ut ex cap. præced. conflat) cœnobitica, monasticæ in perfectione, & nobilitate antecellat, perfectius etiam in alioque prius omnia omnino impedimenta, quæ aliusdam contemplationem, & ardentissimum DEI amorem quoque modo impedit, vel retardare possent, prorsus è medio tollit. Huius namque vita proprium est, à se confortium, & conversationem hominum sequentia, novos, varioque rumores abominari, ac deinde in se vñm ab omnibus iis avertire, & elongante objectis, quæ sensibus impressa, rationis arcem impugnant, animamq; variis, vanisque speciebus, & phantasmatisbus depingunt, creaturam affectibus commaculant, ut his omnibus procul abdicatis purus, apudique divine contemplatione vacet.

Sancta hæc vita solitaria exercitatio, alia in se continet, aliusque perfectioni obtinendæ maximæ proportiona exercitia: quæ cum multa diversaque sint, pauca feligimus, eaque principiora, quibus strenue infudare debet, qui sanctæ vocationis lue obligationes adimplere desiderat.

Hæc igitur majoris claritatis gratia, in tres rediximus, & distinximus diætas, quæ correspondere poterant tribus illis diebus, quos à Pharaone Moyles ad iter in desertum sacrificii offerendi causa postulabat, ut DEI populus penuius ad interiora deserti penetrans, ab Ægyptiorum impedimentis magis magisque elongaretur, Deoque appropinquaret. In prima statione de eorum agemus exercitiis, qui recenter in eternum advenire: In secunda, eos instruemus, qui jam membris aliquot in prioribus exercitati. In tercia denique auxiliante DEO sublimiora, magisque fini eremitico propinquæ, & immediata trahabimus exercita.

Premittendum tamen videret aliquid de spiritu, & qualitatibus, quibus prædicti esse debent, qui in Religione nostra, ad vitæ eremiticæ professionem aspirant.

C A P V T III.

Quo spiritu, quibusque eos qualitatibus prædisos esse oporteat, qui ad nostræ S. Religionis & solitariae vitæ professiōnem aspirant.

Communis antiquorum Patrum doctrina fuit, neminem è cœnobio ad Eremiticam solitariamque professionem transire debere, qui non prius aliquot annos in vita communia monastica probè exerceitus, Obedientia, ceterarumque virtutum perfectionem adeptus esset. Taliiter statuerunt S. Benedictus, in sua Regula, magnus Cassianus in suis Collationibus; idem etiam censuit S. Thomas 2. 2. q. 188. art. 8. fecit S. Hieronymus in hæc verba: *Solitudo autem competit iam perficiū.* Vnde Hieronymus S. Hieronymus ad Rusticum Moaachum sic scribit: *solitariam nym de vitam reprehendimus & minime. Quippe quam solitaria sepè laudavimus, sed de nido monasteriorum bu vita son- juscemodi egredi volumus milites, quos cœmi rudi- tentia.*

menta dura non terreant, qui specimen conversationis sua multo tempore dederunt. Exinde concludit S. Thomas, tam sublimem professionem locum compere illis, qui exercitatos habent sensus, ad discretionem boni & mali, si autem absque præcedenti exercitio talis vita afflatur, periculosisimum esse. In quem Art. opimè adverterit Cajetanus, ut tentatis ad vitam solitariam benè exoplanetur primo doctrinæ hæc, & etiamen lesi propter animi passionem solitudinem querunt, aut propter perfectionem vite jam assecutam, ita ut sint jam paenes, benigni, humiles, mansueti, & contenti pane & aqua. *Rigor.* &c. Sic enim & S. Augustinus (script. de moribus Ecclesiæ, cap. 31. de sui temporis Eremitis loquens), *Pane solo, qui eu per certa tempora intervalla assertur, & aqua content, deftissimas terras incolunt, persuientes colloquo DEI, cui pars mentis inbasurunt.*

Verum doctrina hæc quaque ex leva sit & certa, non tamet de ea intelligitur vita Eremiticæ professione, quæ apud nos cœnobitate mixta, sanctæ Obedientiæ virtute protegitur, sed de illa, quam olim antiqui illi Anachoretes deserte Ægypti, & Palestiniæ incolentes amplegebantur, quæ in le quæ plurima continebat pericula, nondum in perfectione exercitata, secundum illud: *Va soli, quia cum cedideris non habet sablem antem se.*

Cum autem vitam Eremiticam sub lancæ O. Quæbidentiæ disciplinâ, & continuâ superiorum directione profitemur, ab omni parte securissima est. Sanctus Hieronymus de vita solitaria loquens ad Rusticum Monachum scribit his verbis: *In soliditudine cito subrept superbia, dormit quando voluerit, facit quod voluerit, quæ sane periculissima sunt. Sed alter multaque cum laude deus loquitur, qui sub obedientia degunt. Non satis (inquit) quod vi, comedas quod sibi, habeas quantum acceperis, Prepositum monasterii tuus ut Deum, diligas ut parentem.*

Hæc omnia, multaque alia bona secum adferunt de vita solitaria cœnobitica mixta, qualem apud nos solitudo proficemur, nam & sanctæ Obedientiæ, & dictæ conditionis Superiorum, vitæque exemplaris aliorum Eremitarum, quo mutuus fervoris & orationis accidetur igni, nec non omnes vita solitaria fructus simil complectuntur ab omnimodo conversione humana abstractione & elongatione, silentium strictum, & perpetuum, penitentie asperitatem, continuam in oratione perseverantiam, quæ potissima vita istius institutio est, ideo, ut si attenuat res tota discutatur, repente isto vivendo modo conjunctas esse, vita cum eremiticæ, tum cœnobitice rosas utriusque spinis mirabiliter evalvis. Solitariorum enim vita aucta admodum & periculissimas inesse spinas supra vidimus; dum homini soli multis tribulationibus expostrato, multis tribulationibus accedit, pigritia & subiecto, ac per consequens pluribus in genitibus & periculis illabentibus, nullus adeat, qui consilio servet, consolatione roboret, exhortatione accendar. Nec delant similes in vita communis, quæ ordinariè in monasteriis levatur, spinæ; spinæ sunt cum secularibus convertatio, ad patentes, amicosque carnales affectus, qui vehementer pingunt; spinæ sunt res unum, quæ extra, aut intra Conventum pertractamus imagines, quæ animam orationis tempore inquietant; ac denique spinæ sunt, murmurations, cou-

contradiciones, repugnantia, animorum divisiōnes, & opinionum, sententiarumque diversitatis (quar subinde etiam maximē reformatā monasterii sentiantur) que animam dilaniant. Præterea alia inordinatorum affectuum impedimenta, quæ trā animam occupant, & commaculant, ut vix ad eam allusere possit puritatem, quæ ad contemplationem, & claram, quantum in hac vita permittitur, Dei visionem requiritur.

His igitur omnibus amputatis, vita hæc est velut fragrantissimorum, & pulcherrimorum urinque vita florū fasciculus, sua rīssimum tum securat, tum abstractionis, ac contemplatiōnis, ceterarumque virtutum spirans odorem. Unde clarè appetet quemlibet Religiosum huc tantarū vitæ modo idoneum esse, si saltem mediocriter, in vita communī exercitatus, ulterius in spiritu orationis proficiendi desiderio fervat.

Conditiones reū- Qualitates aliae, ad hoc institutum amplectendū, necessariae sunt: prima, ut constanti resolutione, & determinatione, serio se toto spiritu interiori renovare, & in DEUM introvertere firmissimē statuat. Existimet itaque se in novam transmigras regionem vitæ caelestis, ac divine contemplationis luce coruscā, diverso amoris igne ferventem, & differentibus divina liberalitatis influentiis focuadā: novus itidem schola disciplinam se recenter incipere, in qua præcipuus magister est Spiritus Sanctus, qui in alto silento corda solitariorum alloquitur, aut ut melius dicamus, ab inferioribus se ad altiorem, sublimioris scientiæ scholam, & ab uno Novitatu, ad alterum virorum jam prosectorum, & latipientium ascendere reputet. Primus Novitiatus quem simul cum Religione ingressos est, fuit parvulorum, ubi DEUS panem præmasticatum, sanguinem in lac, & mel conversum præberet, secundum illud S. Pauli *Tanquam parvulis in Christo lac robū potum dedi*. At vero secundus hic Novitiatus, non infantum est, quibus lacte opus sit, sed virorum, quorum est solidus cibus, ut inquit Apost. Hebr. 5.

Ad dignos in has divinas scholas hauriendos cœlestis Sapientiæ fructus serio studio, & impiego labore disciplinæ, scientiæ que isti incumbendum est; si enim, ut proverbium inquit, DOCTRINA SANGVINE, id est, labore & sudore comparatur, multo id verius, de novo pietatis, & sanctitatis spiritu dicendum erit, de quo similiter ultatum, inter sanctos illos Eremi Patres proverbium refert Dorotheus, DA CARNEM, ET SANGVINEM, ET ACCIPE SPIRITVM. Adeo ut una (ut ha dicamus) spiritus uncia multis ludoris, & sanguinis elicenda, & coenanda sit; quam veritatem qui nondum perspectam, & efficaciter persuasam haberet, patrum aut nullum omnino percipiet ex vita Eremitica fructum.

Quid ad annum sollemmodo sanctorum isti vita solitaria exercitio addicuntur, tempus istud à DEO sibi donatum, prius auro, velocissimē finiendum, tum dignè ultimare, tum quam utilissimē impendere procuraret. Seneca quam preiolum sit tempus, & qualiter eo dum fluit uiri debeamus, apta comparatione ponderat. *Tanquam*, inquit, *ex torrente non semper casero*, &c. si enim in civitate aliqua limpidissima aqua fons post duos quartum dies exsiccandus esset, quanto profecto, quamque diligenter cives contulit, allatus undique validis excellentem fon-

tis hujus aquam excipere festinarent.

Quamquam autem, ut diximus, citissimē præterlabatur anno unius curriculum, sufficiens tamen est, ut interea diligentib[us] sollicitudine labores Eremita, magnam acquirat perfectionem, vel ut minimum, in magis substantialibus vitæ religiosis virtutibus, radicetur & fundetur: & quod præcipuum est, ut in oratione, & praesentia Dei, probè exercitatus, & confirmatus deserbo egrediatur.

Cassianus lib. 7. de institutis renuntiantium, proposito prius altissimo gradu perfectæ castitatis, ad quem sine reliquarum virtutum perfectione perungere non est possibile, quandoquidem ex vera Theologia constet; virtutes omnes inter se esse concatenatas, subiungit tandem minori quam unius anni spatio, posse tam alcum perfectionis gradum apprehendi.

Necessarium etiam est, ut quicunque ad hanc sancti detrecti scholam venerit, licet quam maximum in scientiæ, & virtutibus exercitatus, tanquam discipulum se gerat, & agnoscat: qui que non docendi, sed discendi gratia à Domino D[omi]no F[ili]o hu[m]i]nus vocatis, non ut J. dex, aut Visitator admisus, sed ut revera patulus in Christo, & spiritu enorbiens, nihil mutare, aut judicare præsumat, sed quam inibi reperiit religiose institutionis formam, (que non minimi profectus erunt) gnavorit & strenue adimpleat: Nonnumquam ob oculos sibi proponant, quanta grata, & beneficio à DEO ad sanctam hunc locum adducuntur, cui si ex sua negligencia non correspondat, pro mentura beneficii etiam futurum iudicium rigorem sentier, cum districto Judicii cogitur exactissimam reddere rationem recandissimæ vilificationis suæ. Sonet etiam in auribus illud Apollonius: Vide, ne in vacuum gratiam DEI recipias. Si enim omnis talenti traditi fons exigit DEUS, quale pro tam singulari dono exacturum putamus?

C A P V T IV.

De exercitiis primæ diæta, sive primorum mensium vita Eremitice.

Posteaquam Religiosus ad sanctum appellens desertum, sanctam istam promissionis terram pedibus calcante incepit, nequaquam existimare debet, otioso se sanctificandum introiit; non enim hic promissa antiquus filii Iudaæ melilis & lactis dulcedo gustatur, nisi prius, quæ illis mandata sunt, hic etiam obseruentur. Septem nimis illas nationes fortissimas fertilissime illi terræ dominantes bello expugnate, armisq; exterminate debebant. In cujus rei figura contingebant haec: nisi de qua loquimur, solitariorum spirituale, divinamque dulcedinem nec possideri pacificè, nec gustari posse delectabiliter, nisi prius subjugatis passionibus, mortificatis affectibus, extermiatis viciis, omnes regni fines possidens, pace de bello parta perfruatur.

At vero primo omnium necesse erit certæ, securaque solitariorum vitæ fundamentalia, primo ad maque exercitia bene habere explorata, ut initio vitam accedit, ad votum succedente, reliqua facilius procedant, cedendū nam ut in proverbio est:

Dimidium facti, qui bene capit, habet.

F 4 Quam-

Quamprimum itaque in DEI nomine sua auspicatus exercitia, suam agnoscet fragilitatem, miseriam, imbecillitatem, multa plurimorum casuum, peccatorum, instabilitatum experientia comprobata, & ex toto corde confiteatur Domino infirmitatem tuam, qua ex se nihil potest, nisi errare, peccare, deficere, quibus & magnam concipiatur de se ipso dissidentiam, & e contrario spem in DEUM amplissimam, vivaci fiducia, divinae gratiae favorem postulans, quo uberes exercitorum eremiticorum fructus, ad DEI gloriam, & anima sua salutem percipere valeat, dicens cum Proph. Psal. 61. *In Deo salutare meum, & gloria mea: Deus auxiliu moi, & spes mea in Deo est.*

*Quibus
sunt exer-
citiis pri-
mis duo-
busmen-
bus va-
candum?*

Primos duos menses in vera sui ipsius cognitione, simulque in continua contritione, cotidique intima compunctione impendat, alta & profundâ indagine animae sua statum rimeatur, quam parum ab ingressu in Religionem profecerit, quam in divina gratia beneficia, quibus liberalissima DEI manus eum abundantanter cunctulavit, ingratius: defectus etiam, culpas, peccata, que in DEUM, tum ante, tum post religiosam professionem, commisit, magno dolore, & ingenti contritione ponderet, & detestetur, & ad pedes IESU Christi Redemptoris nostri, cum Magdalena penitente prostratus multo gemitu, fufpitis, singultibus, & abundantibus lacrymis divinam implorat, pro tanis peccatis suis misericordiam, & ne amplius in posterum divinam bonitatem offendat, auxilium, & gratiam. Similiter etiam consideret, quam male divinitis inspirationibus correspondet, quam tepide usus auxiliis, quibus praeferimta Religionis ingressu à DEO preventus fuit, & excitus. Deploret, & doleat tot orationis horas sua culpa desperatas; tot religiose adificationis exempla sibi fuisse iustitia, tot nostra sancta Religionis preclaras commoditates, & aptissima ad perfectionem media infrastructuose expensa.

*Defectus
proprietatis
quomodo sunt
perpendendi?*

Rememoretur defectus suis plurimos, & varios, adversus professionis sua vota admissiones: quam imperfekte eouique obedierit, dum solo exteriori cortice contentus, internas fortassis fuit obmurmurations, & repugnantias: quamque tarda vera simplicitate proprium iudicium in obsequium sancte Obedientiae captivaverit, aut humiliter resignarit ad id, quod manus DEI, & sancta Obedientia decieverant de ipso fieri.

Attentè præterea consideret, quam vivaciter adhuc in ipso regnet propria voluntatis & judicii obstinatio, & protéritas, quantaque injuria post oblatum eorundem & sui ipsius divina Majestati sacrificium, veramque oblationem, & traditionem, quasi sacrificia tam sancti operis penitentia ductus, iterum DEO surrepta revendicari: quam procu etiam sit à vera spiritus paupertate, plures fortassis desiderans temporales commoditates, quam Religio nostra permititur, quanto affectu rebus quibus utebatur adhæserit; quam sipe retum etiam non necessiarium defectum impatiens tulerit, aut de cibo, rebusque similibus interius obmurmuravit. Denique propriæ regulæ, & constitutionum prævaricationes expendat, ac specialiter continua orationis, & in lege Domini meditationis manda-

tum, in quo præcipuus consistit nostri institutio-

ticulus.

Ab alia etiam parte beneficiorum à DEO acceptorum, multitudinem & magnitudinem æqua dolamine pondere, atque in primis generalium, ut nesciobus creationis, conseruationis, redemptionis, & mulieræ effusionis pretiosissimi sanguinis JESU Christi do dñi. N. Tum ad particulares divinorum beneficiorum favores descendat, ut quam misericorditer, beneficiis & gratuitè à Domino DEO, ad tam laetam & ornatam Religionem vocatus, quam singulariter providentia ab eodem præservatus, & custoditus sit, alioque, quorum uniuscujusque conscientia testis erit.

Specialius porro & exactius recentem hanc gratiam expendat, qua ad tam laetam & exultitiam magisterii & sapientiae scholam, in famâ solitudinis professionem est, Christo duce & magistro, ductus, & admisitus. His autem omnibus divinae bonitatis beneficis, suam objiciat ingratiudinem, quod ea frequenti admodum oblitione, lena & rapida gratiarum actione, non parum contempnerit, ac vilipendit.

Hec, aliaque similia multa considerans faciliter & apertissime videbit vitam suam præcettam aliud nihil esse, quam telam vatis culpis, defectibus ac criminibus intertextam.

Graviter admodum intra se exaggeret, quod in Religione, mortificationis & virtutum omnium schola, tam parum didicere, tam parvam ac remunrem pro peccatis suis penitentiam egere, quod adhuc amoris proprii tyranndi subiacet; quantum sui, salutisque & propoli, ad quod à DEO vocatus in Religionem venit, inmemor. Atque his attente atque intime consideratis, alta ex profundo cordis trahens suspiria, gemitus amarior, & veri doloris sentimento deflet abundante, anteacta præstante vita defectus, & peccata.

Sepitissimè infinitam peccati malitiam item invenit expendat, quantus ipse sit, qui auctor est divinam peccati offendere Majestatem; quis vero filiale DEUS, malus, quem ad iracundiam provocavit, cuius amicitia quanto amavit, quem contempli: quantas etiam & de potissimum horribiles peccatis suis meritis si ponas: deinde, dolear, & pudeat de tot, tantisque sceleribus, & in deo peccatis, obstupescat, quomodo tantum peccatum dehinc sensu terra non deglutiatur, ceteraque sustinente possum creaturæ: capitale sui ipsius, & culparum suarum odium & horrorem concipi: extremitate ipsius contemptu, vilipendia, dejici: gratias quam maximas reddat DEO, qui eum salvum faciens à tempestate & naufragio, deduxit in istum securitatem portum, ubi oportuni medii debitum pro peccatis penitentiam agere possit. Clamer, & magna fiducia divinam gratiam & misericordiam cum Davide postulet, dicens: Amplius laya me: ab iniuritate mea, & a peccato meo munda me: quoniam iniuriant meus ego cognosco, & peccatum meum contra te es semper. Lachrymarum copiosum fundat imbecile, quibus iniuriant suatum remissionem implorat, illæ enim animæ maculas eluant, & emundant, cordis duritatem emolliunt, & velut saluberrimum balneum totum renovant hominem interiorem; & quasi mystico, & spirituali Baptismo paulatim in baptismalis innocentie florem purificant animam reducent. Confessionem etiam generaliem instituat, vel totius vitæ, vel saltrem ab ingressu Religionis, & ad pedes Cœlestiarum provolatq; incensus, quo potest dolore sua cōfiteatur peccata, qz aduersus DEI & Ecclesie præcepta, vota, regulam,

constitutiones, institutum, sacramentorum usum admissit, nec non divinorum donorum abusum, inspirationem contemptum, & in divina misericordia beneficia ingratisdinem. Vnde veram summe vilitatem, & miterie sue notiam, & suipius iniugam elicit abominationem & hororem, firmumque concipiit propositum, nova penitentia DEO illatam injuriam in le vindicandi, & tanta Majestati suipius castigatione pro viribus satisfaciendi.

CAPUT V.

De exercitiis orationis, mortificationis & paenitentiae.

Primum exercitium erit orationis mentalis, quod mirificè non solum auxilium praestat, sed reliquo omnibus dat vitam. Ordinaria orationis materia erunt horribiles cruciatus, tormenta, ignominia, & opprobria, quae Christus Dominus pertulit pro salute nostra, lachrymosis oculis contemplans Dominum suum in Cruce, in magna pauperitate, ab omnibus derelictum, contemptum, & omni modo afflicctum: & intima compassione cor suum emollire, & peccatorum suorum, quae DEUM cruci affixerunt gravitate ponderata, actis, & incepsæ paenitentiae aculeis compungere allabore.

Quinam propoñissimū af- fectum at- venit, immemo- nē considerat, ali- us punit, genit am- delictus abundans, defectus, & peccati malitiam temet ipsius qui auctor est diuina p. vero si ille DEUS, ha- cavit, cuius amio- sit, quantas enim si meritis fit peccatum, si que sceleribus, & modo tantum peccatum gloria, ceteraque pitale suipius, & orrorum concepi- vilpendat, depin- et DEO, qui cum ob- aufragio, deducit ubi oportunitas me- dentiam agere pos- sit, divinam genit postulat, dicen- tate, & à pauci- statute mea ex- contrarie ei sequitur, at imbreu, q- tionem implore, ut, & emundat, elut saluberrimam ineni interioris; capitulō paulatim purificat a etiam generalē ab ingredi- volvot inci- tur peccata, qz a, vota, regulum, con-

Vellissimum etiam fuerit primis ipsis vita Ecclesiæ principius, subinde aliquantum temporis tribuere meditationi pœnatum internalium, quas pro peccatis suis meritus est, nec non terribilis judicij Domini, & districtæ rationis reddenda, tantoque districtoris, quanto quis plura à Domino accepit, memor aliquando ad futurum ditem, in quo fortasse intonabit Iudex, serva nequam, redde rationem vilificatione tuae. Sæpius etiam mortis meditationi attinet vacet, cujus horam ciuius adventuram fortasse, quam anni finem memorie insculpat. Denique rem & deliciarum omnium, seculique humi- jus vanitatem, quamque velociter omnia labantur, & intereat expurgata mentis acie bene consideret.

Modus hic incipientibus ordinarius & proprius est, sed non omnes hanc viam tenere compellendi erunt: sunt enim nonnulli, qui ex Conventibus perfectiori oratione dotati advenientes ejusmodi incipientium exercitiis non parti necessitate indigent.

At vero regulariter loquendo bonum erit, tam hos, quam illos primis vita solitaris mensibus exercitari in modo dictis affectibus, paenitentia, contritionis, cognitionis propriæ, ponderationis peccatorum, tum in seculo, tum in Religione commissorum, odi sui pectorum, quod ex propriæ vilitatis cognitione ortum habens, totius mortificationis, & omnimoda suis abnegationis est fundamentum.

Orationis exercitia duo quasi continua vigent in isto deserto; unum orationis mentalis, de qua jam pauca diximus; alterum orationis vocalis, & officii divini: quod si debite exercatur, medium efficacissimum est ad, tum in oratione mentali, ad quam vocalis ordinatur, tum in omnibus aliis virtutum exercitiis egregie proficiendum; sicut est contrario absque debitâ reverentia, & religiosa devotione choro interessere, offensa est in oculis DEI non modica.

Hinc affectibus amoris in tante erga se Misericordie DEUM exarcat, qui indignum beneficiis pte. venire, & dolorissima sua Passione redimere dignatus est, & toto corde, totoque vi- tribus suis, singulare illud amoris debitum ardentissimo conetur amore recompenare, potius milles mori decerat, quam divinam illam majestatem, cui tot nominibus obstrictus est, ullo pecato offendere.

Exercendis potro & excitandis amores hujus contritionis affectibus continuus Christi Domini cor pulsoribus jaculatoris, in has & similes ex incensi cordis ebullitione prorumpens aspirationes;

O Domine, quis dabit capiti meo aquam, & oculus mei fontem lacrymarum, ut plorem die ac nocte in- genia, quibus nimis te offendit sceleris, & peccata mea! O Pater amansissime, peccavi in celum & coram te, & idcirco non sum dignus vocari filius tuus, sed fac mecum secundum magnam misericordiam tuam. Misere te mei DEVS, misere mei, quoniam in te confidit anima mea, & in umbra alarum tuorum sperabo, donec transeat iniurias a me.

Fatror Domini, fatror, quia i dignum sum misericordia tua, spiro tamen quia IESV meus es tu, & miserationis tuae super omnia peccata mea: an- tolpe me, munda me, o Christe IESV pretiosos sanguinetos, amplius lava me ab iniquitate mea, & a peccato meo munda me. O dulcissime IESV paenitet me, quia peccavi, ab hac hora dete- stor, ex toto corde peccata mea, utinam milles mortuus essem prinsquam te offendisse.

Modus
in officiis
divini re-
citatione
observan-
dus.

Idem S. Bernardus reverentiam, qua officio divino interesse debemus, in hæc verba eleganter expendit: Oli quis oculos haberet, apertos videret, qua cura, quo gaudio, quanto tripu- dio Sancti Angeli intersint psallentibus, adiunc- oranti-

orantibus, intersunt meditantes, super sunt qui-
escentibus, ordinantibus, & procurantibus pra-
sunt. Certe agnoscunt suos concives, & pro iis,
qui hereditatem capiunt aeternae salutis, sollicitè
congadent, confortant, instruunt, & provident
eis. Hinc ergo attendite Angelos cum statim ad
orandum atque psallendum: ipsi sine dubio de-
votionem vestram in caelos ferunt, & vobis gra-
tias referunt: nihil in militante Ecclesia ita repre-
sentat Ecclesiam triumphantem, sicut chorus
psallentium concorditer ac devote.

Quam dulcis autem, & suavis sit divini officii
melodia iis, qui cum attentione & devotione, spi-
ritu, & mente psallunt, egregie docet S. Basilius in
admonitione ad filium spiritualem. In tempore
psalmodie, inquietus, sapienter psalle fili, & spiritu-
tales cantus vigilanter cane cotam Domino, ut
virtutem psalmorum facilius possitis acquirere. Om-
nis namque durtia cordis, cum eorum dulcedi-
ne molliatur, tunc dulces habens fauces, gau-
densque cantabis, quam dulcia fauibus meis eloqua-
tua Domine, super mel & favum orime! Sed non
poteris sentire hanc dulcedinem, nisi cum summa
vigilancia, & sapientia cantaveris. Fauces enim
escam gustabunt, sensus autem verba discernit:
sicut enim ex carnibus excis alitur caro, ita ex
divinis eloquuis interior homo pascitur ac nutritur.

E contrario in eos, qui negligenter, & tepiditer
sua, sine attentione & devotione laudes divinas
cantare presumunt. Sanctus Laurentius Julianus
jure merito invehius de disciplina Monast. c.
17. cuius verba nota dignissima, hic annexata
operæ præmium duximus.

O quo nostris laudum sacrificiis intersunt rapaces
volucres aeterni hujus caliginosi, ut ea sedent
illusionibus plurimis, ipsas autem nequam abili-
gimus, sed tanquam & insensati, & sine corde,
cunctis carum iugis: st. onibus aurem præbemus.

Multimodis namque maligni spiritus obseruant,
ut rapiant psallentium corda, ab intentione divina
laudis, num enim obsecratorum, voluptuoso-
rumque phantasmatum fætorem immittunt, ut
psalmodie suave polluant sacrificium. Nunc verba
diripiunt, & intercidunt carmina, cum oscitare
importunè, aut insensibiliter dormitare faciunt.

Nunc omnium membrorum ingerunt lafitudinem, ita ut nulla corporis pars illæ esse videatur,
omnis quippe mora tunc intolerabilis sentitur,
hoc totum spiritu accedit operante in homine
negligente. Nunc mentes psallentum, terrena
negoitia, & secularia gesta ingredendo distrahant,
atque per abrupta, & devia noxiaria & inutilia
cognitionum impellentes animum, totam dissipant
laudis oblationem; & proh dolor! cum ita
callide seducant, vix reperitur, qui hoc intelligat,
& vincat.

Quam sapientia, qui divinis occupantur in laudi-

bus, solo afflstant corpore, & tanquam garrulae
aves, sine interiori sensu emittunt verba. Detalibus per Prophetam Dominus dicit: Populus hic
labia mea honorat, cor autem eorum longe est a me. O
quoris radio prægravata mens, ab omni gulta
caelestium cantionum jejuna perfrat, loquitur,
& ignorat cui, clamat voce, nec seipsum intelligit,
nec perspicit quid dicat, nam totaliter extra se e-
vecta, atque velut amens effecta adversum se DE-
UM provocat vehementer. Nunquid hujusmodi
sacrificio honorificatur DEUS? nunquid
polluta laude effertur divina maiestas? cor-

da quippe, non corpora, gustum mentis, non so-
num vocis, affectum animi non lingue mouunt
requirit omnipotens. Huc usque S. Laur. Justini-
anus.

Particulariter vero in vigiliis matutinis, quod
tempus magis querum & diviniti laudibus apri-
sum est, omnino conari debet Eremita, ut
majori attentione, & fervore, cor, spiritumque in
DEUM attollat, quod etiam docuit Dionysius
Carthusianus lib. de vita & fine solitarii cap. 13. Ad
divina sacra, id est, ad matutinale officium ala-
criter iurgamus, affectuose inchoemus, atque pro
viribus ardenter prosequamur, fulgeat menti
lux interna, dum corpori obrenebratur claritas
ita corporeta, leviter devoitus ad Christum ma-
nus suas, & cor ad Dominum DEUM tuum diri-
gatur, atque in ipso mens pura figuratur. Et in
frat.

Denique nil proficuum in se homo confidens,
omnemque sui virtutem a Christo expectans pro-
mortaliter orti sui janitorem effigie, Domini,
inquietus, labia mea aperies. Moxque inluper, &
facilius exaudientur aperios hujusmodi in ini-
nuans, & os meum, ait, annuntiabit laudes tu-
as. Concurio quoque TRINITATIS i. perbe-
nedictæ hymnum adjungens, Gloria, ait, Panis
&c. Porro le, itemque omnia, quæ in ipso sunt
ad confitendum, laudandum, benedicendum,
ac magnificandum DEUM invitamus, atque in-
flammans: Venite, inq n, exaudiens Domine. Ab
exordio igitur officii hujus ad Creatorem suum
ditigendus est spiritus, & quemadmodum S. Ioseph
ens docet: Ante orationem, inquietus, prep-
ara animam tuam. Non inquietabilis, vagoque cor-
de odiu debentus, sed men i divino a quo im-
pedito in illius fervore inchoate par est, quatenus
id mente accendar, evaginarem recipiat, & ad
primavam intentionem reducat.

C A P V T VI

De aliis exercitiis vita Eremitica extre-
ribus, & interioribus.

Primo ad debitam Regule nostre observacio-
nem, quæ mandat, singulos in cellulis suis
die ac nocte manere: celle custodiā strictissi-
mè observet Eremita, lumina sollicitudine, oua-
nes quantum possibile fuerit, evitans celle egredi-
endi occasions; evagationes enim, & dictu-
sus siue urgenti necessitate, multorum periculorum
& damnorum spiritualium aniam pro-
bent. Quot, & quam magne sint, incli-
nationis & peccatorum in cella utilitates & fra-
ctus, ostendimus in Commentariis super regulam
nostram, adductis in eandem tem S. Sandrum
auctoritatibus, quarum unam solam hie ad-
fero S. Bernardi ad Fratres de mente Dei. in hac
verba: Propter hoc secundum formam propo-
siti vestri, habitantes in celis positis, quam in
cellis, exclusa à vobis toto facculo totos vos in
clusistis cum Deo. & infra, Omnia bonorum
officina est cella, & stabiliſ perferantur in ea. Et
paucis intercessu. Regat sancta obediencie re-
gula bonam voluntatem, illa vero corpus, & do-
ceat illud posse consistere in loco, cellam pati,
secundum morari; impossibile est hominem si
deliter figere in uno animum suum, qui non pri-
us alicui loco perseveranter affixent corpus suum.
Et denique infra addit.

Alia

Alia cella tua exterior, alia interior; exterior est dominus, in qua anima tua cum corpore tuo habitant: interior est conscientia tua, quam inhabitare debet omnium interiorum tuorum interior DEUS, cum spiritu tuo; diligere ergo interiorum cellam tuam, diligere exteriorum, & unicuique suum expende cultum. Et demum infra.

Cella terra sancta est, & locus sanctus, in qua Dominus, & servus eius ex parte colloquuntur, sicut vir ad amicum suum, in qua cibro fidelis anima verbo DEI conjungitur, sponte sponso locutus, terrenis caelestis, humana divinis unitur. Si quidem sic templum sanctum est DEI, sic cella est servi DEI; & in templo, & in cella divina tractantur, sed cibros in cella. Et aliquibus in terpositis addit.

Otiosum non est vacare DEO, immo negotium negotiorum, hoc est, quod quicunque in cella non agit fideliter, & ferventer quodcumque agit, quod propter hoc non agit, scilicet ut DEO ter viatur in eo quo agit, otiosus.

Addamus & Diony whole Carchus, in lib. de laude vite solitaria cap. 25. Sapienter, inquit, & ordinatè in labore manuum se debet habere, ne talibore se occupet immoderatè, aut affectu nimis intentio, ita ut obliviscatur in ipso labore mentem suam, ad DEUM frequenter erigere, orando, meditando, & aspirando ad ipsum. Hac quippe generalis est regula, quod omnia exteriora, & corporalia, ad spiritualia, &

Observa Perfecto contemplativo cella est dominus salutis, thronus interne quietis, consistorium contemplationis supernæ, habitatque caelestis, locus aromatum, colum exuberantium confortacionum, immo Paradisi voluptatis in terris. Verisimile ergo signifer ille solitarius ANTONIVS dixit, quod sicut pifci aqua est necessaria, sic monachio cella, extra quam sine necessitate tardando moritur, sicut pifci in fisco.

Hinc denuolaberrim fessus est quidam: Fons & origo omnis boni est, monachum in sua cella jugiter permanere, hinc versus cellula exercitationis internæ cum DEO peritus, ac solitaria vita fructuum, dulcedinemque expertus, egredi cellam vereatur: quam dum ex rationis recta censura est egredius, oratione se munit, cruce consignat, exequendo orat, tanquam qui fortalevit suum exit, & castrum in quo ab hostibus existit securior, ad unionem cum DEO potentior, & ad profectum habitor.

Principia, que in cellis actiū debent exercititia, clarissimè regula nostra tradidit, Orationem, & divinæ legis meditationem, ad quam facultatum litterarum studium, lectio spiritualis, rerum animæ saluti profutarum conscriptio rediuntur, nec non exercitium compunctionis, gemituum ac lachrymatum pro anteacta vita peccatis effularum; omnium autem utilissimam judicio lectio spiritualis pia meditatione ruminata ac digestam.

Alia etiam quædam exercitia sunt magis aspera, ut laboris manuum, quibus hora à cōmestione opportunitissima fuerit, tunc enim reliqua meditationis, lectionis, orationis exercitia, tamquam sanitati noxia inhibentur.

Caveat tamen ne laboribus corporalibus, animo nimis, aut diutius quam par est, immergit; multum enim distrahere, & perturbare solet spiritum hujusmodi exercitii, nisi ita moderatè assimilatur, ut modicæ remissioni subseriens ad majori aviditate, arripienda spiritus studia animum accendar. Ut bene declarat S. Bonavent. cap. 56. medit. vita Christi, his verbis. Si quando obedientia, vel necessitas, vel obsequium, vel recreatio ad aliquid laborandum, vel operandum te impellit, fideliter facias, non sic adhæreas voluntate, vel delectatione, ut inde re-

portes imagines, ne postea DEO vacans impediatis. Vnde Bern. ad fratres de monite Dti. Aliquid operandum est manibus, quod injungi lolet, non tam quod animum delectando detineat ad horam, quam quod spiritualibus studiis delectationem conserver, & nutrit, in quo remittatur ad horam animus, non resolvatur. Unde se facilè, mox ut ad seipsum redeundum vifum fuerit, expiat, absque controversia inherens voluntatis, absque contagione contractæ delectationis, vel memoria imaginantis. Non enim vir propter mulierem, sed mulier propter virum, non spiritualia propter corporalia exercitia, sed corporalia propter spiritualia.

Modum, qui in labore manuum observari debet, exinde describit supradictus Dion. Cathol. in lib. de laude vite solitaria cap. 25. Sapienter, inquit, & ordinatè in labore manuum se debet habere, ne talibore se occupet immoderatè, aut affectu nimis intentio, ita ut obliviscatur in ipso labore mentem suam, ad DEUM frequenter erigere, orando, meditando, & aspirando ad ipsum. Hac quippe generalis est regula, quod omnia exteriora, & corporalia, ad spiritualia, &

interiora sunt ordinanda, sicut media referuntur in finem. Idcirco similis laboribus amplius quis infistat, immoretur, ac ferreat, quam ad virtutum expedit incrementum, ad devotionis fervorem, ad stabilitatem & tranquillitatem intentionem, ad cordis custodiā, ad contemplationis sinceritatem, non dubium quin noceat, atque culpabile sit: immo sicut in cibo ac potu, sic in tali labore contingit excedere, præterit si in rebus curiosis, superfluis, inutilibusque versetur & expendatur.

Sigma quibus exercitator cognoscere possit, an labor manuum, modo quo debet exercitari, sunt hec. Primum, si auditio campanæ, ad officium divinum, alioquin sanctæ obedientie actus convocantis pulu nō statim omnia, etiam penitus imperfecta relinquit. Secundum, si orationem, aut chorum cito finiri desideret, ut ad opus suum reverti possit. Tertium, si celebrato factrolante missa sacrificio, in cellam reverlus, quam pri mun se effundat, & labore manuum occupe, cum tempus istud pretiosissimum omnino impendendum sit exercitio spiritualibus, orationis vel meditationis, aut si capit, corporisque imbecillitas, & indispositione non ferant studio fatigem, aut scriptio, cum interpolatis in DEUM elevationibus vacandum erit: denique si in oratione, aut divino officio variis de labore manuum, quem exercuit, aut exercere vult distractiōibus occupatur, signum est, cum non tali, qua debet moderatione assumi.

Nota est quorundam in eremo degentium tentatorum, qui neglegunt non unquam substantialibus hujus sublimis vita exercitiis, orationis videlicet mentalis, & vocalis, aliarumque solidarum virtutum, exterioris dumtaxat observantur, corum, quæ ad chorum & vitam communem spectant, curant gerunt, quæ tamen non est, nisi velut cortex & (ut sicloquar,) id quod habet se per modum materialis in illa vita, & hi interius carent ipsa medullæ & spiritu istorum exercitorum. Quodque magis dolendum est, videre est non nullos inquietari, si vel una exigua ordinarii aut alia cæmeria aliter atque ipsi peragi oportere dicantur, peraguntur, fitque ut & scipios perturbent & alios molestent. Unicum hoc cui parum genus in capitulo examinat, utrum hac vel illa

ext.

Nonnullorum Eremitarum Tentatio.

cæremonia ritè obseruetur, aut negligatur, perinde arque si non ob alium finem le ad desertum conuident, quam ut vel cæremonia exactè perdiscant, vel se eorum accoriatam peritiam habebet, aliis demonstrent. Qui quidem nec sibi, nec aliis sunt uiles, atque in eo errore versantur, quod non animadverterat religiosam perfectiōnem esse, teste S. Bonaventura, instar cuiusdam arboris, quia tronum habet, ramos, fructus & folia, & quod cæremonia licet sancta sint & bona, non tamen sint aliud, quam folia, proindeq; quamvis eorum observantia haud quaquam negligenda sit, non tamen plus aquo affectanda, aut precipuum in iis studium & cura ponenda, sed potius in rebus magis substantiis, majorisque momenti: habitu p̄ oculis Christi Redemptoris nostri monito: *Hec oportet facere, & illa non omittere.*

C A P V T . VII.

Vnum ex præcipuis in vita eremita proficiendi mediis esse, sinceram erga superiores fidelitatem, & veritatem.

Qui coram DEO in veritate ambulat, etiam cum suis Superioribus DEI locum tenentibus, similiter sincerè, & veraciter ambulabit, quod nihil aliud est, quam Superiorem vivæ fidei oculo, tanquam DEUM agnoscere: & ut nostra regula præscribit, Christum potius cogitare quam ipsum, qui posuit ipsum, &c.

In prælato Christum dominum minime venerari, & considerare, eximiorum bonorum caula. His est omnium viæ Eremitæ bonorum fons, & scaturigo, unde innumerabiles fructus in animam diminant. Primo debet veneratio Superiorum, & tanquam Christi personam representantium, digna estimatio. Secundo intimus corondem amor, qui omnes mormurationes, & animi repugnias eliminabit. Tertio sincera omnium necessitarum, & spiritualium plagarum manifestatio, ut istanquam medicos a DEO constitutis subditis morbos curare, & sanare valeat; tanquam parer confoleretur, & compatiatur; tanquam Prælatus, & Pastor gubernet, & pascat, & ad perfectionem perducat: quæ omnia ex animi erga Superiorem veritate promanant; nec mitum quandoquidem revera DEI locum, viceisque Prælatum habete res planè certissima sit.

Effundite ergo coram illo corda vestra.

Quanti fecerint SS. Patres omnia animæ affectionū manifestacionē prælato factam? Inter antiquos illos Eremi Patres nihil sanctius, & inviolabilius obserbatur, nihil frequentius inculcabantur, quam hæc cordis sui coram superiori effuso, qua omnes animæ sue suis explicantes, non peccata solū, sed ipsas tentationes, & earundem origines, affectiones, imaginaciones, & præsertim orationis progressum, aliaque omnia exercitia, nudè candidè aperiebant, in omnibus actionibus suis, tam interior, quam exteriorius Prælati, tanquam DEI consilio, gubernationi, nutui, sese omnimodè subjicientes. Confirmat hoc Cassianus duobus exemplis valde mirabilibus.

Primo Heronis Eremitæ, qui tantæ paenitentie, & austerioris existit, ut pauci eum imitari valerent, & nihilominus, quia proprio leipsum

judicio, & arbitrio gubernare presumpsit, à Diabolico conque deceptus est, ut in pueram se precipitaret.

Alterum est Abba'is Serapionis, qui adhuc juvenis, diaboli suggerit, diebus singulis magistro, patrício suo spirituali dimidium panis fragmentum ad eum clam surripiebat, quare tentationem vincere non prævalens, tandem magistro suo appetente derexit, nondum fermoneum absolverat, & ecce dæmon sua juvenis in figuraflammæ egelitus, tanto cellam factore replevit, ut eum nec magister, nec discipulus ferre possent.

In casu autem, quo Prælatum non haberet, in semper tamen Confessari, aut alietius viri pudenter, & spiritualis iudicio regatur, in eruditè canitu admodum docet Richardus in Cant. cap. 39. Re. adū. Etos gressus pedibus suis taciturn, quia cuncta cum consilio faciunt, & non solum peccata sua, sed etiam occultas suggestiones cordis in confessione exponunt. Non enim potest errare, qui cum consilio vivit, nec ab inimico decipi, qui suggestiones ejus detegit. Quid paucis confirmat Cassianus Coll. 2. cap. 1. Nullo namque viito alio, tam præcipitem diabolus monachum pertrahit, ac perducit ad mortem, quam cum negliget consilii seniorum, suo iudicio peruersi, diffinitione confidere.

Qui ergo in vita eremita proficere desiderat, hanc sinceram fidelitatem portam intrare necesse habet, hoc enim Hierarchicus in Ecclesiæ hac militante divina dispositionis ordo postulat: quod homines non immediatè ab ipso DEO, sed ab hominibus, pulcherrima subordinatione ad hæmatitis etiam exercitium vult gubernari: sed & Angeli inferiores, à Superioribus purgantur, & illuminantur, veluti cum haultam ex puto aquam, unus aque ductus in alium, & hic in frequentem, & sic de ceteris, ordinata communicatione transfundit. Nec existimet quisquam sibi sufficere, si fortasse, doctrina aut prudentia excellens, plures etiam quam Prælatus, vulneribus morbisque suis convenientes noverit medicinas, non enim scientia propria faluunt, aut medelam confert, sed vera humilitas, & viva erga Superiorum fides: quam primum enim infirmitates nostras Prælato manifestamus, totum nolam curam in DEUM recipimus, qui nos affectu paterno infallibiliter suscipit.

Nullam prorsus præterea securitatem præstare Alii possunt emplastrum spiritualia, propriæ voluntatis jucundus arbitrio vulneribus applicata: quam enim aliis felicitantem promisit DEUS subditio, propriæ passiones iudicio suo carare attentanti? Nullam digne certe: unde nulla quo que certitudine cognoscere potest, medicinam hanc convenientem, multo etiam minus divinae voluntatis beneficito, gratam & accepram esse. Verum quandoq; Prælato ordinata est, à DEO ordinata est, nec aliter nisi Prælato præscripta unquam profutura, cum & DEI locum, viceisque in terris gerat, habeatque promissam divini concursus assistentiam, tecum illud, qui vos audis, me audit.

Nunquid non forsan plures & meliores erant fluvii Syrie, aquis Irael, ad emundandam leprum Naaman? Sed medicis, quia curatus est virtus efficacia, non tam in ablutione aquarum lordanis, quam in prophética applicatione confitebat, cum ipsi ELISEUS nuncium misit dicens: *Vidi delavare septem in Jordane.*

Multa remedia, nonnunquam etiam ex se meliora, quam Prælatus, proprio martre repetit Ec-

Eremita; sed quis le Prælati auxilium implorando
humiliat, certe & indubie feciat, multo amplius
sibi profuturum Superioris consilium, licet exile
videatur, quam quodvis aliud, quantumvis natu-
ra sua preflacissimum: nam reveta, in ore Præ-
lati aqua mutata in vinum, & q[uod] i[n] impropositio-
natum morbo videbatur, eventus probat effi-
caciissimum.

Docu-
mentum
zund ob-
servatio-
nedigni-
fiuum.

Denique, ut stationem dixerit hujus absolu-
tum, operæ præceptum est ultimum hoc addere do-
cumentum, ut Eremita profectus lui cupiens,
omnia exercitia cum spiritu, & fervore perficere
satagit.

Nam sicuti fervor rebus etiam minimis dat vi-
tam, ita & ignavie tepidas, & conluctu[m]is lan-
guo candens auferunt, & quamvis nobilia & vi-
taillima opera, proculs emortua reddant.

Deploranda certè quorundam indiscretio est,
qui cum aliquantulo majori labore actiones suas,
spiritu & fervore mirifice nobilitate, ac fecunda-
re possent, malunt tamen tepiditate sua vitalitatem
gratia Spiritus Sancti fervorem excludendo, die
ac nocte, sine fructu, aut gusto, inutiliter & te-
diosè laborare. De quibus jure merito Evan-
gelica moveri potest querimonia, ut quid adhuc
fanciam deferti terram occupant, inviles, infatu-
tuos, emotui, qui corpore quidem, quasi exani-
mi cadavere, sed spiritu delicti, vita regionem
incolunt, quique sacram Eremum ad passionum
mortificationes, vitaque exirpanda ingressi, in-
tancubus in instituti scopo aberrant, ut portio-
scipios amplias virtus irradient, & propriam
passionum deo dinationibus miserabiliter serventur
subjiciant.

De talibus Eremi incolis, in hunc modum
loquitur Eusebius Emiliensis: Quid nobis prodest
habitationis hujus secretum, quando tyranico
dominatu[m] in nobis malitia regnat, ita superequi-
tar, majoremque meum, reverentiam, atque cu-
sodiām nobis incurrūt humanus oculus, quam di-
vinus? dum nos, qui extra mundum esse nos cre-
dimus, & mundum nos reliquise præsumimus,
& jactamus, mundum intra nos per diversarum
vita passionum, per imagines phantasticas, &
cogitationes inanis, claudim tenemus. Quid prodest,
si locus q[ui] situs, solum corporaliter
teneatur? & inquietudo in corde versetur? quid,
inquit, prodest si in habitatione silentium sit, &
inhabitatoribus vitiis tumultus, & collucta-
rio passionum? si exteriora nostra ornent serenitas,
& interiora conturbet tempestas? & infra. Scia-
mus ergo parum, a[nt]e nihil nobis prodest, si cor-
pora nostra jejunis, abstinentia, vigilis, disciplini-
nis, ueste aspera, durioris que strati reclinatorio infi-
ligamus, & animas nostras à vitiis, ab inquietu-
dine passionum, à superbia, ira, impatientia, non
purgeamus. Quid prodest corpo alis affliccio[n]is,
si lingua, & mente deturpet detractio[n]e? nonne
omnis labor noster in nihil redigitur? O quam
periculorum est cellam inutiliter occupare, in qua
alius fructuose demoraretur, suisque meritis &
precibus fundatori, & benefactoribus, ac aliis
multis auxiliatur.

C A P V T VIII.

De secunda exercitiorum Eremiticorum sta-
tione sive diata.

POstquam jam per duos circiter mensis in pri-
oribus his fere exercuerit Eremita, ad altio[n]em
Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

ra, & nobilio: a exercitia cotanimusque attollat,
in quibus etiam aliquanto diuersis modis induit
erit. Echorum quidem hunc sibi praeficitur si-
nem, ut magna, assiduaque diligentia, totam
interioris hominis fabricam, passionum omni-
um mortificatione, & continuâ virtutum exerci-
tatione reformeret; ipsum etiam intellectum oras-
tioni, & contemplationis studio illuminaret, ap-
tumque, & capacem efficiat sublimissime rerum
divinarum, & celestium cognitionis, qua homo
DEO simillimus, & divinae unioni proximus
constituitur, ut in tercia mansione dicetur.

Duplex hujus via est exercitium, unum mortifi-
cationis passionum, alterum acquisitionis virtutum.
Scopus est puritas cordis, duobus simili-
ter mediis acquirendā: priori quidem passio-
num mortificatione, & acquisitione virtutum;
posteriori, cognitione DEI per meditationem,
aut contemplationem. Quibus nihil condoci-
bilis est, quam attentā vita & passionis Domini
nostrī JESU Christi consideratio, & fedula virtutum,
in ea resplendentium imitatio. Nihil
enim aperiens DEI naturam, & perfectiones de-
monstrare potest quam Christus Dominus. In
ipso enim divinarum perfectionum attributa,
omnipotētia, magnitudo, sapientia, bonitas, mi-
sericordia, & iustitia, ex quibus in DEI cogni-
tionem deducimur, manifeste coruscant; in ipso
tanquam lucidissimo speculo, in quo jugerem
tendamus, & perfectissimo, quo efficacissime
moveamur exemplari virtutum omnium exerci-
tia clarissimè reluerunt.

Atque ita totum statu[m]e hac decertantis exer-
citium, in cognitione, & invitatione JESU Christi
principiū consistit. Unico enim hoc & prin-
cipali medio clarum DEI notitiam percipiet, &
virtutes perfectissimas, quibus ad beatam tendat
amoris cum DEO unionem, in seculo solidissime
insculpet. Nam si Christus Dominus oltum
est, quo intratur ad Patrem, q[uod] modo quia eo
deficit, pro imperando perfecte orationis, aut
cognitionis divinae dono ad Patrem luminaria
pertingere poterit. Est meditatio a[nt]e que imita-
tio vite Domini nostri JESU Christi utilissima,
securissima & maximi meriti, atque omnium
omnino viarum compendiosissima, & subli-
missima, & idcirco huncq[ue], quoad vixerimus
ab ea deflectendum. Solummodo tria hujus
mansio[n]is exercitia breviter explicabimus.

Primum exercitium.

PRimum itaque diatæ hujus secunda Exerci-
tium est, passionum anime mortificatio[n]is &
abnegatio[n]is, cum homo animoso & forti con-
tum sibi indicet, & vim inferit in cohendendis
animæ sue passionibus, voluptatibus, commo-
ditatibus, sensibus, proprio judicio, propria
voluntate, honore, lucris, consolationibus,
omnib[us]que alii patris rationalis inordinatis
affectionibus, & amoriis, & totaliter iesum
abnegens fratno rationis mortuum suorum cater-
vam moderat & gubernat. Et quia ab hac
passionum refractione virtutum moralium origi-
no dependet, cum he illatum moderatione in-
troducantur, & exerceantur, hinc tota difficultas
in hac perfecta suis plus mortificatione & abne-
gatione consistit. Vnde quamoptimè Cassia-
nus Coll. 5. cap. 16. duplo majori labore allerit proce-
ssu passionum affectiones eradicari & mortificari, dēdum,
quam virtutes ipsas in anima inferi. Consu-
lit

Ita idem Cassian. Coll. 5. cap. 14. in mortificandis passionibus primo capitalem impugnandam esse, easque quae magis potentes, certe si forte dominantes, acris bellum nobis movent. Principia enim aliarumque Reginæ devicta, alia faciebunt, & facilime exunguntur.

Quod de principalioribus passionibus subjiciuntur, gaudi dicimus, de virtutibus pari modo intelligendum venit, maximeque è moralibus exerceri debent, humilitas, patientia, obedientia, tanquam ceteris principiis.

Nec est quod quis de passionibus subjungatis, acquisitisque virtutibus, sibi applaudat, aut gloriatur, quantumvis magna fons desideria, si euenientque actus internos eliciar, nisi prius pluimis, & diuinitatis occasionibus, & contrariis virtutum impugnationibus, quasi lydo lapide probatus, diciderit etiam aridus, & sicca, omniisque devotionis gustu privatus, pristina virtutum, & mortificationis exercitia non omittere, sed nihil remitsius omni difficultatis eventu in constanter perseverare: si enim firmo virtutis habitus confirmatus, conformes vi tui actus producendo, egregium soliditatis præbabit specimen; si vero adversitate oppressus deficiat, quantum à vere virtutis perfectione absit, clara poterit cognoscere.

Primum igitur hujus stationis exercitium, possum est in expurgatione passionum, media scilicet virtutum operatione, & totali suipius abnegatione. Firmiter itaque hic, si proficeret velit Eremita, tota anima resolutione secum statuat, nunquam seipsum, aut propriam commoditatem, in illa re querente, omnem quantumlibet minimam rerum creatarum delectationem fastidire, & fugere, divino beneplacito se se per omnia conformare, forti alacriusq; animo mortificationis laborem, omnemque angustiam, afflictionem, crux libenter post Christum Dominum bajulare, & omni dubio procul maximos brevissimo temporis spatio perfici in via Domini preventus.

Secundum exercitium.

Secundum exercitium est cognitionis JESU Christi Domini nostri, quæ tanquam quotidiano dieta hujus pane jugiter sustentetur Eremita. Duplexporro est Christi cognitionis prior in seipso est, quæ per fidem, & contemplationem, in hujus etiam vita tenebris obtinetur: posterior, per respectum ad creaturem, eum confidando, ut omnium honorum authorem, beneficia ab eo percepia, creationis, conservationis, redempcionis, aliaque particularia gratia mente recoledendo. Prior in se perfectior, nobilior, ac sublimior est: posterior tamen in hoc profectus spiritualis statu longe utilior, magisque apposita ad animos divini amoris signe, subpositis beneficiorum fomentis, inflammandos. Hic enim anima incipit aperire oculos, & unde, & à quo veniam quærens, suum pergit investigare principium, Creatorem, Conservatorem, incipiensque à ceteris creaturis, admirabili ordine, obsequio hominis destinatis, per quandam cognitionis simul & amoris scalam ascendendo, illuminatori, & ferventiori mentis affectu divinas perfections pergit, sapientiae, bonitatis, confidando & amando, perlustrat.

Verum enim vero nullum, inter omnia DEI

opera, efficacius valet ad extirpandam quantumlibet desiderii hominis animam, quam opera Redemptoris, ac Salvacionis nostræ: quid enim ullo modo, aut pacto maius, amplius excogitari potest, quam quod aeternus Pater Filium suum Unigenitum dederit nobis in eadem carne magistrum, in eodem sanguine fratrem, crudelissima morte copiosissimum Redemptorem, virtutum omnium, & perfectionum divinarum splendore, quo illuminemus coruscantem, & inexhaustum amoris ardorissimi, quo incendamur igne flagrantem. In hoc igitur laudis mansionis lux Eremita, meditationis, & contemplationis lux aciem, toto corde dirigat & incliner in vitam & passionem Domini, Magistrorum, ac Fratris sui JESU infiniti amoris vestigia, imitatione subsequens, & reciproci amoris affectu tenerim exscolans. Penetrabilis hic est fons divine misericordia & bonitatis abyssus, & investigabilis laetitia & divina sapientia, & providentia altitudo, tam idoneo, & efficaci Redemptoris nostræ, gloriosaque divina medio, in nostram dimissam natum clarissime aperiens, & quæ se replendet.

Ultimum igitur fuerit singula, quæ in amississima JESU Christi passionis concurrent exactissime ponderare. Quam infinita illa Verbi incarnationis persona nos fecerit, quæ & quanta pro nobis Christus Dominus perfecit & fecit, quamque numerus beneficiorum dolorissima languorū sui effusione nobis promeruerit. Ad hoc iuvabis Quæcumque haec diligenter meditari, aut contemplari puncta. Quis patitur, quid patitur, quam cum se gravia patitur, pro quo patitur, & quanto amorem patitur. Quæ singula attente, ut par sit cogitata, semper tua ardorissima, quæ non Cœli possunt non maximum in anima excitare divini amoris incendium.

Erit insuper attendendus modus, quem Christus D. in vita, & passione servavit, quam videlicet obedientia, resignatio, charitatem, humilitatem, patientiam nobis prelaxuit, ut virtutes has, quas considerando admiramus, imitatione in nobis exprimamus.

Neque ulla entia pia hisce de Passione Christi Domini nostri meditationibus est desitendum, quoque habitualis quædam ejusdem praesentia in nobis quadammodo depingitur, per quam anima Christum crucifixum continuo integrante contemplans, quasi in illius imaginem transformatetur. Proderunt ad id plurimum spiritus. Tunc libet, vitam Christi Domini piti consideratio, episitibus, & meditationibus explicantes, percepit vero, si qua poterimus diligentia conemur orationis, & nem nostram de Christi Domini humanitate nolam contexere, ex ea lumen cognitionis Deli, affectum gratitudinis pro receptis beneficiis, desiderium imitationis virtutum, & singulari erga finitum Dominum nostrum JESUM Christum amorem conspici haurientes.

Terium exercitium.

Tertium dieta hujus exercitium, & hoc quidem proxime & immediatè ad viam unitavim disponens, est amor Domini nostri IESU Christi, ex triplici fonte dimansans, divinorum videlicet beneficiorum JESU Christi gratia remembrance, aut ex consideratione amoris, quo dilexit nos, & ad redemandandum efficacissime impetu.

impulsi, secundum illud Apostoli: *Charitas Christi urget nos, ut qui vivunt, iam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsius mortuis est.* aut denique ex quada amore et complacencia de divinarum pefectionum, & gratiarum in JESU Christo plenitudine, qui immensè delectetur & gaudet, IESUM Redemptorem suum verum esse DEUM, & eterni Patris Filium unigenitum, & confubstantiam. Vnde saepius ista repeat: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Amorem hunc quibusdam affectis accendat, & foveat aspirationibus, aut similibus: *O quando Domine, quando debitis gratitudine tanta repandam infinita misericordia tua beneficia?* quando veri amoris operibus tantum amorem compensabo! *O si totus in te, totus tuus essem!* Domine, o utinam totum me possedes, tibi me totum impenderem; si totum quod debes persolvere non possum, hoc tamen tantillum, quod sum, quod valeo infinita illa tua bonitate dignanter suscipe, & totum posse de.

Denique ubi se hoc modo exercet, conabitur ère qualibet, divinum Christi elicere amorem, & cetera. Bonaventura inquit, ad orationes singulas anagogicas affectibus cor ad DEUM in celestia sublimate. Exemplum sit ad hanc verba: *Pater noster, qui es in celo, hoc modo mentem elever.* O Pater amoris & misericordiae, si vero fidelis filius tuus essem, teque filiali, quo debeo affectu adamarem, qui es in celo, ubi domine à beatis omnibus inseparabiliter & glorioissimè adamari! *O si te in hoc exilio super omnia veri diligenter, IESV Redemptor mi, DEVS meus & omnia.*

Neque solum in verbis, quæ dicit, aut audit, sed quotiescumque aliquam creaturam invenitur, vel aliquid agit, diligenter idem fatigandum erit, dum manducat v, & cor in DEUM erigens dicat: *O Domine quando satiasabor pane illo, qui solus satiare potest, pane angelorum?* Quando est bibitur, quando dabitur mihi Domine bibere de aqua vita, que in me omnem creaturarum similitudinem extinguitur? Domine, da mihi hanc aquam, aquam amoris tui, quoniam terreni amoris concupiscentia in memoriatur.

CAPUT IX.

De cordis puritate, qua horum exercitorum finis est.

Horum omnium exercitorum finis est cordis puritas, nam ad DEUM contemplandum, & experimentaliter degustandum, planè necessarium est, purum & ab omni inordinatae creature gustu liberum, & mundum habere cor; hoc enim & Christus Dominus docuit discens: *Beati mundo corde, quoniam ipsi DEVM videbunt.*

Hanc cordis munditiam efficiunt, assidua cordis compunctione, passionum mortificatione, proprii iudicij, voluntatisque abnegatio, ac denique ab omni eo, quod ad nostri amorem spectat perfecta aversio. Vnde quādū non omnimodè sibi suisque desideris, ac gustibus mortuus fuerit, illam pœnam cordis munditiam.

A quibus obtinere non poterit. Quare plenè necessarium abstinenē est, abstinerē ab omnibus rebus, que ad se nondum, ut pertinent, à superfluis curis, & follicitudinibus, cordis à nimia hominum familiaritate, & non necessaria conversatione, aut occupatione. Denique obtinē ab omnibus iis rebus, quæ suis imaginibus, aut phantasmatibus mentem inquietare, occupare,

aut depingere possunt, praesertim vero cum ex iis non resulat DEI gloria, & roxiui salut, aut famēta Obedientia non sunt prescripta.

Hinc etiam summo studio incumbere debet, ut magnanima animi resignatione, aduersa & prospera, lata & tristia, aequanimiter, sine ullo pacis interna dispendo de manu DEI fasciatis, ut nec adversis frangatur, nec prosperis infolecat. Generosa insuper cordis libertate, nullis commovetur desideriorum affectibus, nulli creaturæ inordinatae afficeretur, nullis serviat cupiditatibus, nullas species præter eas, quæ ad DEUM referuntur intus admittat, ejusque conversione tota de DEO, in DEO, & cum DEO sit. Quia vero ad vitam spiritualem instituendam, & perficiendam maximi est momenti hæc cordis puritas, subjiciam hic verba cuiusdam Doctoris pii de ea sic differentis.

Ad comparandam, inquit, puritatem cordis, & ejus perfectionem, multa forent directio perpendula, paucis tamen multa complectar. Elege vitam solitariam, & ab omni hominum conversatione, quantum fas sit, remotam, in super ab omnibus occupationibus, emis, & ab omnī strepitu verborum, & turbulentis seculi negotiis, quan umores, abstine, ut in sancto silentio cordisque humilitate, soli DEO vacare possis, faciliusq; te procul omnia seculum oblectamenta, nisi forte quid simile necessitas, vel infirmitas postulaverit: ad hanc semper aspira puritatem; utque eam facilius assequaris, omnes tuos sensus continuo mortificationis flagello cohibe, pervigili cura januam cordis occlude, ne in illud aliiquid, quo inquinari, perturbari, vel minimus affectu pollui, aut inquietari possit incediat.

Debes præterea nudum præservare intellectum, à cunctis creaturarumphantasmatis, nec non affectuum vacuum ab omni vitiola naturæ inclinatione, liberumque ab omni creaturæ cuiusvis amore: ut hoc pacto solus fibi relatus, & in se unius spiritus tuus, convertatur ad DEUM, ita que pariter anima illi se totalet unita, in illo requiem habeat, & ab omni creatura ad DEUM ascendens illum, sui oblinia, solum speculator, solum amer, solum querar. Illud insuper DEI benedictum est, ut de manu ipsius, cum plenaria abnegatione, integra humilitate, patientia, gratiarum actione, quæ quid erga te ordinaverit suscipias. Hæc illæ.

Porto puritatem hanc facilimè acquitemus, & optimè lovebimus, si sancto aliqui exercito, ita nos ipsos totos, cum fervore & constantia, dedamus, ut non pateat ullus inordinatae cogitationis accessus, sed totum sanctis vite Domini nostri JESV Christi medicationibus, & continuis in celum tendentibus suspirationibus sit repletum, & preoccupatum.

Con nostrum ab his omnibus affectibus expurgam, & emundandum est. Primo ab amore rerum temporalius; secundo ab omni sua ex puritatem; tertio à delectatione mundana quamquamque; quartu ab inordinato hominibus ut placendi desiderio; quinto à cogitationibus non solum malis, sed etiam inutilibus, & otiosis; sexto ab omni cura superflua; septimo ab omni cordis amaritudine; octavo ab omni vana complacencia; nono ab omni creaturarum consolatione; decimo ab omni inquietudine & impatiencia; undecimo ab omni propria voluntatis adhäsione; duodecimo ab omni intellectus & iudicij proprieitate.

Hæc sunt secundæ stationis exercitia, quæ quidem priore diuturnior est, nam mortificatio & virtutes, lux spiritualis, & divinarum rerum cognitio diuturniore temporis moram requirunt.

Verum hic advertere omnino necessarium est, quod etiam si diæta huic propria assignemus exercitia, nequam tamen prioris stationis sunt rejicienda, sed præferunt assidue continuanda erit, alta & profunda cordis compunction, & peccatorum contritus. Vnde in anima duo præcipui certissimè nascuntur fructus: primus, cordis puritas, quæ nullo alio medio facilius, citiusque obtinet potest; secundus, quotidianum cognitionis propriæ, timoris Dei, odii & execrationis sui ipsius augmentum; quæ adfici spiritualis petra luni fundamentales, atque ideo ex anima nunquam evellendæ.

Quanto temporis spacio in hac statione decendantur sit, difficulter ad regulam definiti potest, neque enim omnes pari, æqualique studio, aut conatu se exercere solent, regulariter tamen dicere possimus sex, aut octo mensium spatiū, ad mediocrem in mansionis hujus exercitii profectum sufficere, ut ad altiorē & nobiliorē valeat ascendere tertia stationis exercitationem: præsertim vero cum sicut in secunda primæ, ita & in tertia secundæ diæta exercitia non omnino sint relinquenda; semper enim aliud ex malorum passionum radicibus extirpandum, aliud etiam in virtutum studio perficiendum restat, ulque dum in affectum cordis transeuntes, non solum magnam facilitatem, sed etiam gustum & dulcedinem sui operatione producant.

CAPVT X.

De tertia vita Eremitica mansione & diæta.

Agedum nunc tempus est, frater mihi, ut tanquam verus solitarius post interiorum, & exteriorum sensuum spiritualem in prædictis exercitiis pastum velut alter Moyses *mineas gregem ad interiora deserti*, id est, ut omnes potestias tuas ad intimam deserti, magisque spiritualia & profunda exercitia deducas, incipiasque jam ad illam remotissimam tendentes soliditudinem, & ad intimam cum DEO, & in DEUM unionem, & transformationem, toto corde & conatu anhelare.

Ad hanc divinam unionem, duplicitis generis exercitiis propriæ, proximè destinantur. Vnum ad voluntatem pertinens, quod in vivis accensuque unionis, & transformationis in DEUM desideriis consistit: alterum ad intellectum, divinarum perfectionum cognitionem, & contemplationem continens. Et de hoc quidem modo: postea de illo diætori sumus.

Cum DEUS animam viderit jam emundatam, & cordis puritate, & virtutum gemmis, patientia, scilicet, humilitate, mansuetudine, castitate, justitia, adornaram, quasi amantisissimus misericordie Pater, pietatis sue finum aperiens, radium particularis lucis & intelligentie, quo altiori & profundiori contemplatione, ac DEI cognitione illustretur, infundit, ut eleganter docet Carthusianus *de Fonte lucis cap. 8.*

Cum DEUS videt animam purgaram, humilitatem, patientiam, mansuetudinem, castitatem, justitiam, &c. cæteris quoque virtutibus moralibus informatam, veritatique aydam, & fonti sapientie

inhabitatem, ac de se perillestrari affectantem, mox vultum suum super eam illuminat, sapientia radio eam clarificat, sepius ei p[ro]p[ter]e lo[ro] clarius, gratiosiusque ostendens, atque incerta, & occulta sapientia vox propalans, ita ut es, quæ si dei sunt, rationesque credendorum, & nexus, & ordinem credibilium subtler speculator, ita ut latabunda & grata mente decanter. Ps. 15. *Benedic Domum, qui tribuit nobis intellectum.* Q[uod]o quatuor desiderabile sit ac præclarum faciat Prop[ter]a dicens Ps. 93. *Beatus homo, quem tu tradidier Domine, & de lege tua docueris tanta.* Unde & S. Joannes Apost. in sua i. Epist. scribit purgatis hujusmodi fidelibus: *Vnde tu ejus docet vos de omnibus.*

Paucis hic docebimus, quænam in hac die contemplationi materia potissimum eligenda sit, relictis aliis quamplurimis, quæ latius de contemplatione divina l. 3. proficiuntur. Nunc contemplationis gradus, quin in hac statione condescendi sunt, ex parte materiæ dictum, xille sufficiat.

Primus gradus est contemplationis animæ nostræ, quæ ut DEI imago facilissime ad divinitatis cognitionem, intellectum elevat. Ipsa namque clarissimum est ad DEI perfections contemplandas speculum, si enim invisibilis DEI, ut inquit Apostolus, *per ea que facta sunt intellectus conspicuntur, in nulla certe creatura expelliora sunt nature divina vestigia, quam in anima rationali;* unde qui DEUM claram admodum in hac vita intueri desiderat, speculum illud Divinitatis, quod in se habet emundare, & purificare contendat, siquicunque incipiter divinæ lucis fulgore, in anima suo centro iradiante, DEUM cognoscere, & contemplari. Hinc dicebat David Ps. 138. *Mirabilis facta est scientia tua ex me.* Et S. Augustinus in hoc contemplationis genere versatissimus [ib. 10. Confess. cap. 7.] Quod ergo amo, cum DEUM meum amo? quis est ille super caput anima mea? per ipsam animam meam ascendas ad illum. Transibo vitam meam, qua hærebo corpori, & vitaliter compagem ejus repleo. & infra cap. 27. Sero te amavi pulchritudo tam antiqua, & tam nova, sero te amavi, & ecce inveni erat, & ego foris, & ibi te quærebam, & in ista formola, quæ fecisti deformis iruebam. Mecum eras & tecum non eram, ea me tenuebam longe à te, quæ si in te non essent, non essent.

Quia vero de hujus contemplationis modo, & praxi, ab animæ cognitione ad DEI contemplationem ascendendi, lacrimas tractavimus *lib. de Contempl. divin. cap. 2. & 3.* hic supercedimus. In hoc statu Eremita ordinariè tele impudent, in vita & passione Christi D. contemplatione, modo quidem quam ha[bi]tus sublimiorē, magisque intellectuali, infinitas nimurum certitudinis obtutu in tuncudo divinitatis perfectiones, in factissima Filii DEI humanitate clarissime corroborantes, & immensa, innumeraque beneficia per Christum Dominum in nos promanantia, & denique virtutes admirabiles in totius virtutem decursum in lumino gradu prælucientes, quas tota animi diligentia, & conatu, in se exprimere annitatur.

Poterit tamen divina auxiliante gratia, etiam immediatè, & absque creaturarum scilicet ad divinitatis contemplanda mysteria ascendere, cujus contemplationis materiam Dionygius Cartusius expressit, omnia quæ de DEO contemplari possumus, his verbis complexus. Quemadmodum Deus sit bonitas infinita, pura, veritas, tempora, unitas

unitas simplicissima, purus actus, omnipotens virtus, sanctitas exemplaris, sapientia aeternalis, causa & ratio omnium Idealium, esse purum in se subsistentes, ac separatum universorum principium, prima omnis rectitudinis, omnisque justitiae, veritatis, & virtutis regula & mensura, ens in quo est omnis nobilitas, omnis pulchritudo, omnis felicitas, ac dulcedo, omnis pietas, & iustitia, summa charitas, plena libertas, omnisque perfectio, absque mensura & fine, & protus simplicissime, ita ut omnia sita sint unum, unitasque in DEO, scilicet simplicissimum, ac superdiutinum ejus esse, tam infinitè incomprehensibiliterque perfectum, ut omnia ista simplicissime, ac supereminentissime comprehendat; hæc omnia de DEO excello, ac gloriose limpide, amoro, & congratulatorie contemplati, ad hanc contemplationis speciem attinet.

Nec ab hoc statu aliena est profunda & humilis teruga, austissima Trinitatis contemplatio, paucis, illisque purissimis, & exercitatis animabus concessa. Cujus materiam admodum objecti altissimam, [lib. 3. de oratione divina cap. 1. §. 3.] his verbis declaravimus. Ad hanc enim contemplationis speciem pertinet intueri quemadmodum in vero ac simplici DEO, si eterna, actuallisima ac purissima generatio, qualis est emanatio Verbi aeterni à Patre summo, qui seipsum perfectè aeternaliterque cognoscens ac intuens suipius conceptum, & Verbum aeternum in se profert, ac gignit. Quod namque in e, & de cognoscit, ac intueri, hoc intra se loquitur ac producit; & quoniam unico actu intelligit seipsum, & omnia perfectè intelligit, idcirco una prolatione interna, seu generatione mentali, seipsum, & cuncta plenissime intra se exprimit, & unicu[m] dumtaxat. Verbum gignit, quod est ipsius perfecta ac natura, lis imago, plendor, ac Filius, omniumque creaturarum exemplar; ideo & ratio atque totius universalis forma archetypa in mente divina. De quo S. August., qui negat, inquit, mundum, archetypum negat, & DEI filium. Hinc in verbo isto aeterno tota Patris natura splendet, totaque ejus maiestas, ac perfectio representatur in eo. Unde [lib. 5. de Trinitate] assertit August. I Pater tanquam seipsum dicens genuit Verbum sibi æquale. Amplius ad hanc contemplationis speciem pertinet intueri, quemadmodum Pater & Filius se intuentes, invicem volentes, & mutuo incoprehensibiliter, ac superiusvisim complacentes producum, & intra se spirant unum increatum, plenum ac infinitum amorem, proprie amabilitati proportionatum, qui est amor & nexus, osculumque amborum. Quemadmodum enim est Verbum emanatio intellectus, sic amor est emanatio voluntatis. Rursus spectat ad hanc speciem contemplari, quam vere super beatissima, ac superdeliciosa huius altissima Trinitatis sit vita, quemadmodum ha[ec] super venerabiles, super sublimes, ac super sancte personæ se mutuo inueniantur intuitione penitus comprehensiva, jucundissimâ, ac aeternâ, se invicem quoque diligent, amore superardentissimo, & immenso, tibique mutuo perfectè ac supergaudiose complacent, atque se invicem super felicitatem perfruantur, & qualiter sit in eis plena communio, superjuncta diffusio, consistentia supergloriosissima & aeterna.

Alia etiâ suat contemplationis SS. Trinitatis arca, que supposita DEI veritate facile intellecta, voluntatem mirificè inflammant, devotionem.

Thom. de la Opere Tom. II.

augent, maximum animæ fructum adferunt, summa suavitatis dulcedine gustantur, & quod maximè momenti est, animam incensi amoris catenis fixam, & DEO suo colligant tenent. De quibus [lib. 4. de contempl. divina cap. 17.]

CAPUT XI.

Modus per viam affectivam ad divinam unionem tendendi.

Diximus de nobilissima intellectus operatione; quæ in rerum divinarum contemplatione consistens, medium efficacissimum est, ad perfecti amoris cum DEO unionem: indubitate enim est, perfectio DEI notitiam, perfectiorem quoque DEI amorem ingenerare. Nunc de altera voluntatis via agendum est, quæ compendiosius non solum ad cordis puritatem, sed ad amorem quoque in DEUM transformationem perducit, & propriè orationibus jaculatoriis, acquisitusque anagogicis perficitur, quæ scintillæ & sagittæ amoris ignitæ, præcipue sunt affectivæ partis exercitia. Verum animadvertere operæ premium est, aspirationes illas affectuosas non solum ex contemplationis cognitione promanare, sed etiam ex fidei, obscura licet, certitudine, quæ DEUM infinitè amabilissimum & dulcissimum docet. Sapientia etiam ex lola confusa, & generali DEI notitia, absque ullo divinarum perfectionum, aut attributorum particulari intellectu, vivacius in istis anagogicis actus, ignitas aspirationes, & astutia in divina unionis, & conjunctionis desideria cor hominum protumpit.

Cum enim anima jam certo per fideli revelationem sciatis, nullatenus se in hac vita DEUM, ut in se est (in intellectu nimirum nostro, ad ineffabilis & incomprehensibilis divina natura tam sublimem notitiam protinus habete & incapaci) cognoscere posse, cognoscat tamen omni laude, & amore dignissimum. Hac generali & indistincta cognitione sufficienter illustrata, & convicta ferventissimi desideriorum suspirans, totam amorem resoluti, in eandem DEI voluntatem, eundemque spiritum transformati, oto spiritus, & voluntatis æstu concupiscenti, totaque corde ad unionem divinam anhelat, & ad instar cæci mensa assidens, ea qua apponuntur videre quodammodo negligens, comedere, & pastu illo cordis divini saturata magis exoptat.

Notandum tamen hic est, quamvis hoc, quod diximus viz. hujus præcipuum sit exercitium, nequamnam tamen illa, quæ circa speciem DEI, & Christi Domini Redemptoris cognitionem, & maximè ipsius erga nos amorem, virtutumque imitationem versantur, omitti omnino debere. Quinimo quando anima obcepuisse se senserit, divini amoris ignem particularibus meditationum exercitiis, quibus magis moveri solet, quasi minutulis quibusdam lignis excitare conabitur, qui mox ubi in arteriis, omillis istis particularium motoriorum considerationibus, anagogicos actus frequenter elicat, intercalatis hilice actibus brevi ad actum amoris continuatum, & puram quandom simplicemque DEI contemplationem pertingens, hinc usque ad perfectam cum DEO unionem feliciter pertranseat.

INSTR VCTIO
CAP VT XII.

Aspirations quadam huic stationi proprie.

tellecum illuminet, voluntatem inflamer, rotumque hominem in DEUM beatissima metamorphosi transformet.

CAP VT XIII.

Quaedam documenta pro exercitio aspiratio-
nis scitu necessaria.

AD beatam hanc amoris affectus exercitationem facilius usurpandam, aliquot hic aspirationes, actulque anagogicos adjungemus; quæ velut formam, & exemplar alii adivenientis præbebunt, secundum fervorem in uniculique cor, à Spiritu S. calore diffusum.

O quando mibi plenè moriar, & ab omnibus creaturis liber ero! O utram verè misericordia humilis corde, verè pauper, & nudus esset spiritu! Presto Domine, ut per perfectam mei abnegationem, per perfectam mortificationem, perveniam ad perfectum tuum amorem.

Tu fassisti, ut diligam te, da quod jubes, & jube quod vis: da ut diligam te ex tunc cordi meo, ex tota anima mea, ex tota virtute mea, atque ex tota mente mea; ipsæ vires anima mea contractas, & corruptas digneris reintegrandas, atque reformare per vires sanctissima anima tua: expedi mentem meam ab omni multiplicitate: denuda eam ab imaginibus & formulis rerum caducarum: concede mihi liberam adiutoriacionem, concede ut stabili cogitatione, clara cognitione, & ferventi amore, semper in te fluere posim!

O bone IESV, ô spes mea, & refugium meum! ô dilecta, dilecta, dilecta! ô charorum omnium charissime! ô amor meus unice! ô spousa floride, ô bone meliflue! ô dulcedo cordu mei, & vita anima mea! ô essentia essentiae mea, & jucunda requies spiritus mei! ô optata consolatio mea, & sincerum gaudium meum! ô speciosa dies eternitatis, & serena lux intimorum meorum! ô resurgens conclave meum, & vernantissima hereditas mea! ô amabile principium meum, & sufficientia mea DEVS meus!

Quid volo prater te? tu es verum & aeternum bonum meum: ea trah me post te, ut alacriter, pure, & perseveranter currat in odorem vivificantium unguentorum tuorum.

Prepara dilecta mi, prepara tibi gratiam & animam habitationem in me, ut ad me venias, & mansionem apud me facias: mortifica in me, & repelle a me quidquid tibi displaceat: avelle ac separa me ab omnibus, que sunt infra te: effice me hominem secundum cor tuum, effice me conformem sacre humanitati tuae. Vulnera cor meum medalliu jactulo amoris tui, inebria spiritum meum vino perficit charitatis, uni me tibi inimico, & totum transmuta in te, ut delicias tuas in me habere possis.

Ex harum aspirationum frequentia, maxima in animam utilitas dimana, est enim, ut supra diximus, efficacissimum perfectæ charitatis acquirendæ medium. Singulæ namque illarum, jacula & scinula quedam ac sagittæ sunt Spiritus S. voracissimæ, quibus dilectorum, & electorum suorum corda vulnerat, penetrat, & depascit, & velut fornaces pleno charitatis igne succendit. His expurgantur peccata, vita concremantur, mortificantur & refrænantur passiones, tentationes devincuntur. Dum enim istis amoris subfulibus in DELIM frequentius elevamur, facilime inimicorum subterfugimus imperium, & carnis nostra luxum & gulfum ita infringimus, & debilitamus, ut vix ab eo, qui expeditus non est, credi possit. Et ut uno verbo ab olvamus, dixisse sufficiat, istud angelicum, & suave aspirationum divinarum exercitium, tanquam utilitatis esse, ut secum omnium virtutum affectum trahat, animam purificet, in-

*P*rimum documentum sit: quod quamquam prædictæ aspirationes utilissime sint, prudenter tamen discretione usurpandæ, & nonnunquam interrumpenda erunt, ne imprimit nimis violencia vires & caput debilitent, tum etiam, se forte quis omisso virtutum moralium exercitio, se omnino vacuum, & à fine suo longè reperiatur remotum, & alienum. Necesse itaque erit, ut subinde crebris virtutum actibus, maximè humilitatis, renunciationis, gratitudinis, respiciens in auditem fidei JESVM Christum, ei se conformare, ejusque mores in se exprimere studeat, & charitatis illius infinitæ modum ruminet, ac diligenter expendat, sicutque cum ad pristina amoris unitivi exercitia redire voluerit, ut magis DEO assimilatum, magisque ad unionem, transformationemque divinam dispositum, non sine magna cordis sui voluptrace repeterit. Illi vero, qui virtutum studium omnino prætermittunt, torpore quodam, otioque in redduntur hebetes & dissoluti, ut cum sibi persuadent, ad intimam felicem cum DEO unionem, veramque pervenisse tranquillitatem, plenitatem amore proprio, & versique carentes virtibus, quam longissimè à scopo distent. Bina igitur hæc exercitia amoris unitivi, & virtutum cum perfecta suipius mortificatione, proposita sibi vita D. nostri IESV Christi vivi omnis perfectoris exemplaris, alteranda sibi erunt, & vicissim renovanda.

Secundum documentum sit, ut exercitator in via affectiva DEUM simplici intuitu, ab illo discursu, sibi representare conetur, tanquam omnis perfectionis fontem, omnisque boni & amoris creat inpenetrabilem abyssum, tanquam ens, substantiamque incomprehensibilem, omne id, quod de DEO intelligere possumus, infinitè transcendentem. Vnde intima delectatione perfusus medullitus gaudeat, & immensam quodammodo concepit complacentiam habere DEUM, qui infinito amore, infinita gloria, & honore plusquam dignissimus est.

*A*ctus etiam amoris frequenter exerceat de perfectionibus divinis exultando, ad quasdam illarum particula iter descendens v. g. infinitam DEI Bonitatem, Sapientiam, Omnipotentiam, & æstuantibus desideriorum votis, unicè exoptans, ut ab omnibus celi, terraque creaturis, prout potest, cognoscatur, honoretur, adoretur, glorificeatur, ametur.

*S*ummè doleat de tor, quæ commissa fuere, & indies commituntur aduersus divinam Bonitatem sceleribus & peccatis, & specialiter de iis, quæ ipse tam enormi in DEUM rebellione commisit, offera quæ se in sacrificiū, & in manibus magni DEI se totum proponit, & confignat, ut de ipsa faciat in tempore, & in æternitate, quidquid visum fuerit beneplacito SS. voluntatis sua.

*D*enique præcipuum hujus diæ exercitium duobus comprehenditur, que catena omnia complecti videntur. Primum, est perfecta per-

contini-

contritionem, mortificationem, omnimodam abnegationem, abstractionem ab omni omnino rei creatae delectatione, & per veram cordis puritatem aversio; cum anima omnibus rebus mundanis, cunctisque creaturis dorsum obvertens renuntiat, & vale ultimum dicens, animosè cum Psalmista inquit: *Renuit consolari anima mea: & Ecce longavi fugiens, & mansi in solitudine: [E: cum Job] suspendit elegit anima mea, & mortem omniam offesa mea, &c.* hinc verbis omnes mundi delicias, voluptates, omnemque humanae vite conformatio; & consolationem à se rejiciens.

Secundum, est mediis aspirationibus exercitiis, que supra allatis anima in DEUM conversio. Atque isti sunt duo poli, inter quos continua vita & perfectionum Domini nostri JESU Christi, meditatione & contemplatione, virtutumque imitacione, ut supra diximus, incedere debet anima,

C A P V T X I V.

Quaedam advertentia pro iis, qui absoluto anno è deserto ad Conventus regreduntur.

P Resupponimus eos, qui vita Eremitice ad annum destinati sunt, eodem expleto ad suos, aut alios quos Superior designarit, remeare conventus.

P Resumunt certe multo meliores regressuri, & planè mutati in viros alteros, factique secundum cor DEI, divites virtutibus, abundantes donis. Hac enim Religionis intentio est, quæ idcirco per tantum temporis spatium servitio & emolumento, quod à suo Religioso suscipere posset, se privat, ut cum fænore & lucro, majora spiritus commoda recuperare possit, ut pro filio forsitan imperfetto, tepido, remiso, recipiat iam in virtutibus proiectum, in lance Obediencia observantia punctualiter exercitatum, qui alios ejusdem Conventus exemplo adjaret, virtutibus prelucet, fervore succendar. Experiencia enim constat, unum Religiosum bonum & verè observantem iussicere, ad alios multos egregiè in fervore promovendos.

Hinc omnino certum est Eremitam, qui nondum fatus ad aliorum exemplum in virtutibus solidatus S. deserto egreditur, nec Religionis, nec Superiorum suorum intento, & fini fatis tecisse; & quod notata dignissimum est, remissum hanc concessi à DEO Eremitice vita talenti operarium, majus damnum allaturum, quam quemvis alium Communis Religiolum; qui etenim ex sancto isto Eremi loco tepidus adhuc, & immortificatus ad cenobium revertitur, vel suam arguit negligientiam & corporem, vel vitæ illius sanctæ ad acquirendam professionem, ineptitudinem, & inefficaciam: unde aliorum ad solitudinis studiis fervor languescit. Quod utrumque sanè maximo damno, & detrimento Communatem afficit.

Primum itaque, his atque pluribus aliis obviaturus malis Eremita, quandiu adhuc sanctam deserti terram incolit, ita se, & tan gnaviter in orationis mentalis studio exerceat, ut antequam ab ista Spiritus Sancti schola discedere cogatur,

didicerit prius, cum practicè, cum theoreticè, quid sit, qualiterq; exerceri debat Oratio: nam quin oratione fundatus sanctum deterum relinquit, facile se in spiritu conservabit. Est enim Oratio animalium nostrorum vita, & facultas, quo ad status nostri obligationes obeundas, & admplendas, quasi quodam virtutis vigore robaramur, & sustentamus, è contrario vero, qui absque orationis praxi Eremum deserit, perditum se existimet, aut ad minima Religioni inutili.

Secundum, antequam deserto egreditur, profundè suas examinet inclinationes, & perseretur passiones, quibus antehac in cenobii delinqüere, aut flaccidere solebat, & medullitus, serioque paternæ misericordia visceribus negotiis commendans, armet ac muniat se frequentibus virtutum contrariatum propositis, nec non resolutionibus, occasione in quibus labefactari posset amputandi, ac deniq; Superiori consulto, quædam ante egressum emitat vota penitentia, quæ ad obligationum nostratum defectas cohibendos fratribus solent esse apostolica; atque haec iam proposta, quam vota temporibus suis frequenter, cum spiritu, & fervore renovare, & confirmare satagat.

Tertium, dum jam in Conventum remeare, neatiquam sibi presumat ad alios reformatos se advenire, nec verbis suis aliquid se plus esse, aut ceteris melius intelligere demonstret: quin potius si vere humili sit, misericordem se & abjectiorem alii existimare necesse habet.

In exterioribus se aliis, quantum fas est, accommodet, modestiam religiosam in omnibus præferens, caveatque præstium libertati, & licencia frenâ laxare, certò sciens, si aliquem in alios fructum velit derivare, non aliter quam exempli vita obtineti posse, si videlicet omnibus Communis actibus primus intersit, si vere erga omnes fratres, punctualiter Superiori obedient, in rebus in perfectionem concenentibus primum se offerat: quibus profecto plus emolumenti quam decen millib; is verborum præfabitur: verba enim, quæ religiosi quo dñe fatis multa audiunt, aures pertransierunt, sed opera ipsa sunt, quæ pondere suo ad imitationem trahunt, & zelo Religionis moderato, ac prudenter conjuncta, maximum ad perfectionem propagandam sunt momentum.

Certum enim tandem est eum, qui fidelis est tam sanctæ Religionis lux filius, non posse non zelare, & in intimis animæ visceribus magno admodum dolore, & compassione sentire defectus, culpas, imp. fectiones, que in ea committuntur, tum maximè relaxantes, quæ introducuntur: & idcirco necessarium est, ut occurrentibus occasiōnibus, absque judicii, & oblicationum humanarum timore, cum humilitate, & modestia, quod sentit proponat: quod si absque fructu fuerit, Superiori rescribat: denique siplum recognoscere exemplat esse, & speculum celiorum, secundum quod alii actiones suas sunt compofituri, & banc piam sollicitudinem semper præ oculis habens, in Confratrum animabus, profectum derivabit non modicum, & quod præcipuum est, Deum sumptuose glorificabit, cui sit omnis

HONOR ET GLORIA

A M E N.

* * *

G 4

VENE-